

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 1 DECEMBER 1920

No. 257

INHOUD

	Blz.
HANDELSORGANISATIE EN HANDELSPOLITIEK IN BRITSCHE-INDIË door <i>J. G. Bendien</i>	1039
Het Ontwerp Pensioenwet voor niet-militaire Ambtenaren door <i>Dr. A. O. Holwerda</i>	1041
Verlopend Getij door <i>Mr. J. D. van Ketwich Verschuur</i>	1042
De Invloed van de Waardedaling van het Geld op de Financieele Gestie der-Onderneming	1043
De Economische Opbouw van Palestina door <i>Mevr. Mr. J. Ornstein-Hoofien</i>	1044
Londensche Correspondentie	1045
AANTEKENINGEN:	
Prijsvraag over de beperking van invoer en uitvoer van Goud	1047
Nijverheidsbescherming in de Tweede Kamer	1047
De economische toestand van Britsch-Indië	1049
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	1050
MAANDCIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	1050
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	1050
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	1050
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	1051—1057
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
Bankstaten.	Goederenhandel. Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

29 NOVEMBER 1920.

De verruiming van de geldmarkt maakte deze week
verdere vordering. Particulier disconto liep terug van
3½ tot 3% pCt., terwijl enkele posten ook zelfs nog
lager plaatsing konden vinden. Aan het einde der
week werd de vraag naar wissels iets minder drin-
gend, zoodat de rente weder iets hooger werd, daaren-
tegen liep de prolongatierente, die steeds 4 pCt. ge-
noteerd had, tot 3½ pCt. terug. Callgeld was de
meeste dagen nauwelijks te plaatsen.

* * *

Over het algemeen waren de fluctuaties op de wis-

selmarkt deze week veel geringer. Alleen in het begin
der week liepen Marken een oogenblik weder snel op.
Daarna was het aanbod, dat ook nu weer hoofdzakelijk
uit Duitschland kwam, overheerschend en trad een
daling in.

LONDEN, 27 NOVEMBER 1920.

De aanstaande maandwisseling tezamen met stortin-
gen van belastingen en het achterwege blijven van ver-
vallen van schatkistwissels waren oorzaak van de krap-
heid der geldmarkt, hetgeen mede de laatste „Bank
Return” toonde, welke een vermindering van ruim 11
mill. pond sterling in „Private Deposits” aangaf. De
markt moest in de laatste helft dezer week de hulp
der „Old Lady” inroepen en betaalde voor zeven-daags-
geld 7½ pCt., voor daggeld werd betaald 5½—6 pCt.

In de disconto-markt bestond er vraag voor wissels;
prijzen waren echter onzeker, aangezien in sommige
kringen de mogelijkheid van een spoedige vermin-
dering van het officieele disconto wordt tegemoetge-
zien. 2-, 3-, 4- en 6-maands-papier noteenden resp.
6¾—¹³/₁₆ pCt., 6½—¹¹/₁₆ pCt., 6¾ pCt. en idem.

HANDELSORGANISATIE EN HANDELS- POLITIEK IN BRITSCHE-INDIË.

De handelspolitiek van Britsch-Indië en van Japan
heeft een vasten vorm aangenomen; tot mijn leed-
wezen heb ik dezen in Nederlandsch-Indië niet kun-
nen waarnemen.

Ik laat hier eenige korte beschouwingen volgen
inzake de

Handelspolitiek in Britsch-Indië.

a. Meening van den inlander over uitsluiting van
vijandelijke (Duitsche en Oostenrijksche) concu-
rentie.

De geschiedenis en het fiasco van „The merchan-
dise marks act” ligt nog versch in het geheugen. De
bedoeling was den inlander te waarschuwen voor Duit-
sche goederen, in de veronderstelling, dat hij aan En-
gelsche de voorkeur zoude geven.

Het resultaat was, dat *Made in Germany* tot recla-
me werd voor Duitse goederen.

En de inlander, wien het onverschillig was uit
welk land de goederen oorspronkelijk kwamen, mits ze
maar goedkoop waren, voelde zich bovendien aange-
trokken door de faciliteiten zoowel ten opzichte van
crediet als anderszins en de meer gemoedelijke wijze
van zaken doen, welke den Duitschen handelshuizen
in het Oosten eigen is.

Men zal dan ook Duitse goederen, nu de oorlog
voorbij is, niet kunnen weren uit de Britsche kolo-
niale markten.

Dit voor zoover het de gevoelens der inlandsche be-
volking betreft.

b. Meening over de te volgen handelspolitiek, zoo-

als die nu ingang vindt bij de Engelsche handelshuizen in Indië.

De Engelsche handelshuizen hebben vóór den oorlog den vreemdelingen op de meest liberale wijze, de vrije hand gelaten, (de hoofden en deelgenooten van vreemde handelshuizen namen dikwerf bij keuze zitting in de Commissies der Kamers van Koophandel en aanverwante instellingen). De vrees voor en de geest van verweer tegen buitenlandsche concurrentie, die nu in deze laatste oorlogsjaren zoo sterk aan het licht is getreden, sluimerde reeds sinds langen tijd.

Reeds meer dan 15 jaar geleden werden er in het Engelsche Parlement vragen gesteld omtrent de levering van Duitsche locomotieven aan Britsch-Indische spoorwegen en al heeft men het dan ook moeten laten bij deze vragen over de toenmalige leveranties, het protest heeft wel uitwerking gehad, want na dien tijd zijn er nooit meer Duitsche spoorweglocomotieven in Britsch-Indië ingevoerd.

De groote electro-technische firma Siemens & Schuckert kwam niet in aanmerking voor het doen van groote leveranties aan de Britsch-Indische Regeering of aan de Gemeenten in Britsch-Indië door tusschenkomst van hare Duitsche agenten en werd dit bezwaar uit den weg geruimd door de oprichting van de firma Siemens Bros., met hoofdkantoor in Londen.

Doeh afgezien van een enkele uitzondering, wanneer het contracten betrof met de Regeering en officieele corporaties, kon de vreedzame handelsman zich zonder eenige belemmering bewegen en kon hij zijn handel ontwikkelen op de wijze, zooals hem dat goed dacht, met dezelfde rechten en verplichtingen als zijn Britsche concurrent.

Die onbepaalde vrijheidsgeest, het gevolg van de Britsche „open deur politiek” was te eigenaardiger, omdat in den exporthandel van Britsch-Indië, de eerste plaats werd ingenomen door niet-Engelsche firma's.

En zeker is het kenschetsend, dat nog in het eerste oorlogsjaar de president, die meerdere jaren aan het hoofd had gestaan van de Kamer van Koophandel in Bombay, in zijn afscheidsrede vóór zijn vertrek naar Engeland zich nog in verzoenenden geest kon uiten over de Duitsche concurrentie, daar men na den oorlog toch weder met haar moest samenwerken, eene meening waarop hij eenige maanden later, toen hij in Engeland tot een Regeeringsambt geroepen was, weer is teruggekomen.

Eerst in deze laatste oorlogsjaren is er een andere geest gekomen, die krachtig aandringt op maatregelen tegen deze concurrentie en zijn „de handel na den oorlog problemen” ernstig in studie genomen.

En al heeft men niet volkomen overeenstemming verkregen onder de vertegenwoordigers van den handel in de verschillende deelen van dit uitgestrekte Rijk, waar de belangen niet altijd parallel loopen, toch wordt de hoofdlijn, waarin de meening zich beweegt, weergegeven door de politiek van nationaal zijn binnen de grenzen van het Imperialisme, wering van buitenlandsche invloeden; en het ligt dan ook voor de hand, dat na den oorlog vreemde handelshuizen er den druk van zullen ondervinden.

Het niet meer toelaten van buitenlandsche firma's tot het lidmaatschap van Kamers van Koophandel in de Engelsche koloniën, het heffen van invoerrechten op thee, herkomstig uit andere landen dan Engelsche koloniën of bezittingen, het weren van vreemd kapitaal en buitenlanders in naamlooze vennootschappen, de uitsluiting van vreemdelingen van deelneming in de z.g. sleutel-industrieën, de maatregelen genomen om leerlooierijen op te richten, samengaande met de nationaliseering van den Britsch-Indischen handel in huiden, de meening van „den man in de straat” die zegt, dat Engeland tracht bij de olie-industrieën op Java een groot belang te verkrijgen door opkoop van aandelen in de „Insulinde Oliefabrieken”, „omdat Engeland vetten noodig heeft”, (de waarheid eener dergelijke opmerking laat ik geheel buiten bespreking;

ik vestig alleen de aandacht op het karakteristieke ervan) al deze verschijnselen beoordeele men nog meer naar den geest, die daaruit spreekt, dan wel naar de daad zelve.

En de practijk is er om aan te toonen, dat het niet louter bij theoretische maatregelen blijft: de oprichting van een Maatschappij van 2.000.000 pd. st. (voor de stichting van diamantslijperijen in Zuid-Afrika), de opkoop van de Hollandia Rice Mills in Rangoon, zijn eenige gevolgen van deze nieuwe richting.

c. Handelspolitiek der Regeering (Britsch-Indië).

Sinds vele jaren is er in Britsch-Indië eene hechte samenwerking tusschen de Regeering en den Handel. Reeds lang vóór den oorlog heeft men daar in toepassing gebracht, wat kernachtig gezegd wordt in de spreuk der „Trade Unions”: „door ontoereikendheid van eigen krachten worden de menschen er als van zelf toe aangezet zich met elkaar te vereenigen.”

Talrijke bewijzen daarvan vindt men in de verslagen der Kamers van Koophandel en die der Fabrieken.

De Minister van Handel (Department of Commerce and Industry met afdelingen voor Handelsinlichtingen „Commercial Intelligence” en voor Statistiek) en van Financiën, de Directeuren van Handelsinlichtingen en van de Statistiek bezoeken geregeld de verschillende hoofdplaatsen en confereeren met het Bestuur der Kamers van Koophandel.

De voorzitter van de Kamer van Koophandel is meestal lid van den Wetgevenden Raad van den Onderkoning en dan is de ondervoorzitter lid van den Provinciaal Wetgevenden Raad; zij zijn tevens lid van de „Port Trust” (Het Havenbestuur), van de „City Improvement Trust” (ter verbetering van de stad).

Men heeft zodoende het voordeel, dat door het sterk ontwikkeld vereenigingsleven de gemeene belangen in de eigen vereenigingen van alle kanten worden bekeken, zoodat de Regeering dikwijls goeden raad, stuwende krachten vindt bij de particulieren.

Behalve de reeds genoemde vereenigingen, d.w.z. de Kamers van Koophandel en de Kamers van Fabrieken, vindt men talrijke andere, o.a. The Indian Merchants Chamber & Bureau, The Marwaree Chamber of Commerce, (deze laatste twee zijn eigenlijk inlandsche Kamers van Koophandel), The piece goods Association, (groothandelaren in katoentjes), The Cotton Trade Association, (Vereeniging van den Katoenhandel) (exportfirma's), The Cotton Merchants Association, (Vereeniging van Katoenhandelaren), The Cotton Broker's Association, (Makelaars), The Jute Association, The Grain Merchants Association, (de graanhandelaars), The Coal Merchants Association, (de Steenkolenhandelaars), The Associated Exchange Banks, (Vereeniging van Banken en Bankiers), The Underwriters Association, (Zeeassurantie), The Fire Insurance Agents Association, The Iron Merchants Association, enz.

Enkele van deze corporaties hebben het recht een hunner leden af te vaardigen naar den Provinciaal Wetgevenden Raad. Het gevolg is dan ook, dat de handelspolitiek der Regeering minder eenzijdig en officieel is dan in andere landen. Er bestaat niet die afstand tusschen de ambtenaarswereld en den handel, zooals bij ons het geval is.

Vooranstaande mannen in den handel geven hun tijd onbepakt aan de belangen der gemeenschap en het gebeurt meermalen dat de hoofden van groote handelshuizen, maandenlang afwezig zijn van hun woonplaats, als leden eener Staats-commissie, om een onderzoek in te stellen, hetwelk een reis door het geheele land noodzakelijk maakt, of tijdens de zittingen van den Provinciaal Raad of van den Raad van Indië.

De civiele ambtenaren worden goed gesalarieerd en zonder hiermede te willen zeggen, dat zulks alleen om materiele belangen geschiedt, komt het in Britsch-

Indië voor, dat mannen uit de practijk van den handel een ambtenaarspositie gaan innemen, terwijl het mij opvalt, dat in Ned.-Indië ambtenaren den dienst verlaten om over te gaan naar den handel.

Het vorenstaande moge dienen om aan te toonen, dat de handelspolitiek der Regeering sterk beïnvloed wordt door de meening der handelscorporaties, en toch gaat veelal leiding uit van de Regeering.

De Britsch-Indische Regeering heeft zich op het einde van 1916 tot alle Kamers van Koophandel in dit Rijk gewend met het verzoek om inlichtingen te verstrekken en haar oordeel te geven omtrent eenige problemen van den „handel na den oorlog”, die in 4 groepen geëclassificeerd zijn:

1. de behandeling van vijandelijke en vreemde firma's en personen;
2. de behandeling van vijandelijke en vreemde stoomvaart-maatschappijen;
3. de behandeling van den invoer en den uitvoer;
4. vraagstukken betrekking hebbende op patenten en handelsmerken.

Het is opmerkenwaardig, dat reeds vóór dat dit verzoek de Kamers van Koophandel bereikte, deze zelve reeds commissies uit haar leden hadden benoemd, ten einde deze vraagstukken in studie te nemen.

J. G. BENDIEN.

HET ONTWERP PENSIOENWET VOOR NIET-MILITAIRE AMBTENAREN.

Den 10den November 1919 werd het rapport van de Staatscommissie, wier taak het was om de pensioenrechten van alle niet-militaire ambtenaren en dat hunner weduwen en weezen opnieuw — en zoo mogelijk eenvoudig en uniform — te regelen, aan de Koningin uitgebracht. Bijna juist een jaar later biedt de regeering thans een wetsontwerp aan de Kamer aan, daarbij het voor-ontwerp der bedoelde commissie vrijwel op alle punten volgend.

Het moet erkend worden, dat de voorgestelde regeling inderdaad eenvoudig is, als men tenminste afziet van de overgangsbepalingen. Erkent men echter dat deze noodig waren, opdat men toch nergens bestaande rechten zou bekorten, en bedenkt men, dat deze overgangsbepalingen op steeds minder personen betrekking zullen hebben, om na verloop van een menschenleeftijd vanzelf hun effect te verliezen, dan kan men daar vrede mede hebben.

In het algemeen mag verwacht worden, dat het leger van 150.000 ambtenaren in ons land niet ontvreden zal zijn. Aan alle kanten is de regeling verbeterd, zoodat met en door deze wet de ambtenaar op pensioen gebied weer in alle opzichten de bevoorrechte positie in zal nemen ten opzichte van zijn collega's in het particulier bedrijf, die hij ook vroeger steeds had.

Het is hier echter niet de bedoeling nader in te gaan op al de kleinere verbeteringen en wijzigingen die in de pensioenregeling aangebracht zijn, ook al zijn daarbij meer beteekenende veranderingen, zooals b.v. de stijging van het maximum weduwenpensioen van f 800 tot f 1500. Wij willen hier slechts een en ander opmerken omtrent enkele groote lijnen die het ontwerp karakteriseeren.

Ten eerste dan is er deze zeer principieele wijziging: het Rijk zal voortaan de fondsvorming, die tot nu toe alleen voor het weduwe- en weezenpensioen gebruikelijk was, ook doorvoeren voor de ouderdoms- en invaliditeitspensioenen. Het opnemen van de bijdragen onder de gewone jaarlijksche inkomsten en van de uit te keeren pensioenen onder de gewone uitgaven, zal tot het verleden behooren. Dit systeem dat practisch neerkwam op een ontlasten van het verleden en het heden ten koste van de toekomst, maakt nu plaats voor het systeem, waarbij voor het later aan den ambtenaar uit te keeren pensioen gedurende zijn geheelen diensttijd gespaard wordt. Deze juiste verdeling der lasten is niet genoeg toe te juichen, ook al heeft men hier een schaduwzijde. Immers het fonds

in kwestie begint met een respectabel tekort, omdat er voor de thans dienende ambtenaren in het verleden niet gespaard is. Met de delging van dit tekort zal men dus wel het tegenwoordig levende geslacht moeten belasten. Onwillekeurig vraagt men zich echter af: is het nu wel de tijd om dit geslacht, reeds zoo onder belastingen gebukt, nog meer te dragen te geven? Echter hebbe men te bedenken, dat in geval van nood de aanvulling van dit tekort over zeer vele jaren verdeeld kan worden, ja zelfs grootendeels naar een verre toekomst te verschuiven is. Het principe, dat de ambtenaar zijn pensioen verdient in zijn jaren van actieven dienst, is zóózeer juist, dat terecht hier andere overwegingen verstommen moeten.

Principieel is op dit punt dus gehuldigd het thans algemeen erkende principe, pensioen is in den dienst verdiend of: *pensioen is uitgesteld loon*. Als een verdere doorvoering van dit principe kan men ook de regeling beschouwen, dat de Staat voortaan van den ambtenaar geen enkele bijdrage meer zal vorderen, ook al ontken de Staatscommissie in haar memorie van toelichting (blz. 89) uitdrukkelijk, dat dit haar motief was. Het wegvallen der bijdrage motiveert zij in hoofdzaak als zijnde administratief de eenvoudigste regeling, wat het ontegenzeggelijk ook is. Slechts het lid der commissie Van Taack Tra Kranen geeft van andere opvatting blijk.

Dat de Staatscommissie in meerderheid inderdaad de moderne beschouwingswijze van pensioen als uitgesteld loon niet aanvaardde, maar bleef vasthouden aan de verouderde opvatting, dat het pensioen feitelijk niet meer is dan een gereglementeerde ondersteuning, waarbij men dus niet behoeft uit te gaan boven het garandeeren van een minimum levensonderhoud, blijkt verder uit talloze punten in haar ontwerp. Klaarblijkelijk heeft de commissie zich niet los kunnen maken van de bepalingen dienaangaande in de bestaande wetgeving, in hoofdzaak een product uit tijden toen de ondersteuningsgedachte de eenig gangbare opvatting was. In dit opzicht is de gelegenheid om een monumentaal stuk werk te leveren helaas verzuimd.

Dit blijkt ten eerste uit het feit, dat men een maximum voor het eigen pensioen — f 4000 — behield. Waar nu zoo talloze salarissen ver daarboven komen, beteekent dus pensionneering voor alle hogere ambtenaren een zeer aanzienlijke vermindering in inkomsten. Het scherpst zal dit nog gevoeld worden voor de thans in dienst zijnde oudere ambtenaren, die hun hoog salaris nog te kort genoten hebben om daarvan naast hun pensioen een reserve voor den ouden dag te hebben kunnen vormen. Dat men ook een maximum voor het weduwenpensioen — f 1500 — invoerde, heeft natuurlijk niet deze beteekenis. Immers van het weduwenpensioen kan men nooit beweren, dat dit „uitgesteld loon” is. Hier is het eenvoudig de werkgever — de Staat — die een deel van de belooning van zijn werknemers uitkeert in den vorm van een verzekering bij overlijden; men zou hier kunnen spreken van een gedwongen verzekering. Men mag de hooger geplaatste ambtenaren genoeg moreel besef toekennen om van hen te verwachten, dat zij aan hun zedelijken plicht om voor hun gezin te zorgen uit eigen beweging zullen voldoen en aldus het minimum, dat de werkgever geeft, uit eigen beweging zullen aanvullen.

Veel scherper nog wordt echter het verouderde standpunt van de Staatscommissie gevoeld in een ander opzicht: *wie ontslag uit den dienst neemt, verspeelt alle rechten*. Men bindt aldus den ambtenaar heel vast aan zijn ambtenaarsloopbaan; overgang naar particulieren dienst is al heel bezwaarlijk, ja ondoenlijk vooral op meer gevorderden leeftijd. Men schept dus een ambtenaars-stand, die vast aan zijn positie als ambtenaar kleeft. Dit gevoel van „gebonden-zijn” kan onmogelijk een frisschen geest en een opgewekte ambtsvervulling in de hand werken.

In dit opzicht heeft men in de nieuwe wet zelfs

een stap terug gedaan. Voorheen kon de ontslagen ambtenaar althans zijn weduwe- en weezenpensioen continueeren, die mogelijkheid vervalt thans. Het is een feit, dat zeer veel ambtenaren, die den dienst verlieten, van dit recht gebruik maakten. Niet minder dan 5 van de 11 leden der Staatscommissie blijken zich dan ook tegen deze reactionnaire bepaling verzet te hebben.

Het mag zeer te betreuren heeten, dat de regeering hier het minderheidsadvies niet volgde. Temeer omdat hier gemakkelijk een regeling ware te treffen, zoodat van het Rijk bijna geen offers worden gevraagd.

Dat er een meerderheid te vinden was voor het vervallen van het eigen pensioen, is nog begrijpelijk: nu brengt elk willekeurig genomen ontslag het Rijk een bate. Ook uit het vervallen weduwentpensioen vloeien natuurlijk baten voort, maar omdat het hier een risico-verzekering betreft, waarbij een deel der betaalde premie verbruikt is, is de bijeengespaarde reserve veel geringer. Bovendien: de Staat kan een groot deel zoo niet het geheel dezer bate toch incasseeren, door het voor doorzetting dezer verzekering vast te stellen tarief op geschikte wijze te ontwerpen. Als dit tarief zóó uitvalt dat de van den ontslagen ambtenaar gevraagde premie ook maar iets beneden de premie komt die het particulier verzekeringsbedrijf vraagt van iemand, zal zich op dat moment geheel opnieuw van iemand, die er van het continuatierecht ruimschoots gebruik gemaakt worden, naar te verwachten is. Bovendien, kan niet ieder zich opnieuw in het particulier bedrijf dekken, hij kan dat alléén als er op zijn gezondheidstoestand niet het minste of geringste is aan te merken. De ambtenaar heeft dus welhaast een zeker moreel recht op dat continuatierecht.

In dit verband mag den wetgever nog wel eens gezezen worden op het particulier voorbeeld. Toen kort geleden door „Centraal Beheer” de groote werkgeversorganisatie op verzekeringsgebied, een afdeling voor pensioenverzekering werd gecreëerd, werd er zeer nadrukkelijk het standpunt ingenomen: pensioen is uitgesteld loon. Wie zijn verzekerden werknemer ontslaat moet hem óf een premievrije polis voor het verdiende pensioen meegeven, óf hij ontvangt in het geheel niets terug in ruil voor de gestorte premie, die alsdan aan het algemeen ten goede komt. Direct persoonlijk voordeel heeft de werkgever bij ontslag van zijn werknemer dus niet.

Moet thans de Staat minder vooruitstrevend zijn?

Om thans nog te willen aandringen op omwerking van het wetsontwerp, opdat het moderne pensioensbegrip een betere waardeering zal vinden, is wellicht te laat. In ambtenaarskringen rekent men op spoedige regeling van deze materie, uitstel kan allicht aanzienlijke ontstemming verwekken.

Maar er is slechts een zéér geringe wijziging van de wet noodig om den stap terug ten opzichte van het weduwentpensioen ongedaan te maken. Moge men hier althans nog toe overgaan.

Dr. A. O. HOLWERDA.

VERLOPEND GETIJ.

Het economisch getij in de Unie van Zuid-Afrika is aan het verlopen; de door den oorlog teweeggebrachte vloed van welvaart, veroorzaakt vooral door de in omloop gebrachte groote bedragen voor aankopen ten behoeve van de Unie- en de Imperiale troepen, door de hooge prijzen, verkregen voor de Zuid-Afrikaansche producten, door het ontstaan van nieuwe nijverheden en het zich uitbreiden van de bestaande industrie ten gevolge van den belemmerden invoer van buitenlandsche goederen, begint te ebben. In de cijfers van de handelsstatistiek drukt dit zich reeds duidelijk uit; over de eerste 8 maanden van dit jaar toch is de handelsbalans passief ten bedrage van £ 6.758.772, terwijl zij in het overeenkomstige tijdperk van het vorige jaar actief was ten bedrage van niet minder dan £ 33.912.796 en ook gedurende de oorlogs-

jaren steeds in belangrijke mate ten gunste van Zuid-Afrika is geweest. Deze ommekeer vindt haren grond zoolw in den achteruitgang van den uitvoer, als in de stijging van de invoercijfers. Het uitvoercijfer was dit jaar op 31 Augustus reeds £ 7.325.298 lager dan verleden jaar op dien datum, wat voornamelijk te wijten is aan den voor een landbouw-land bedenkelijken achteruitgang van den uitvoer van voedingsmiddelen, gedaald met niet minder dan £ 2.198.184. De waarde van den uitvoer van het belangrijke exportproduct wol bedroeg tot 31 Augustus j.l. weliswaar nog bijna £ 2½ millioen meer dan in de eerste 8 maanden van het vorige jaar, doch in de maand Augustus zelf is zij gedaald tot slechts £ 222.802 tegen £ 1.164.197 in Augustus 1919 tengevolge van de plotselinge ineenzakking van de Londensche wolmarkt, terwijl Duitschland, vóór den oorlog een der grootste afnemers van Zuid-Afrikaansche wol, door den ongunstigen stand der valuta niet kan koopen en plannen voor het organiseeren van een goederen-ruilhandel met de Duitsche republiek door Nederlandsche tusschenkomst zich niet hebben kunnen verzevenlijken. Aan de havens ligt voor eenige millioenen onverkooptbare wol opgestapeld, die tot voor kort nog tegen speculatief hooge prijzen werd omgezet en waarin dientengevolge zware verliezen zullen worden geleden. De exporteurs en de boeren kunnen bovendien geen voorschotten op hun producten tengevolge van de schaarschte aan geld bij de groote banken, die gedurende den oorlog hooge saldi hebben aangehouden te Londen en tengevolge van den ongunstigen wisselkoers van het £ slechts met groot verlies goud naar Zuid-Afrika kunnen overbrengen. terwijl de eerlang te verwachten inwerkingtreding van de nieuwe bankwet hen tot het houden van grootere goudreserves dwingt en dus de vermindering van de hoeveelheid papieren ruilmiddel in den vorm hunner banknotes en daardoor de inkrimping van de credietverleening in de hand werkt. De rentevoet is daardoor gestegen en zelfs voor solide credietaanvragers is tegen onderpand met ruime overwaarde moeilijk crediet te verkrijgen. Een groot deel van het publiek crediet daardoor niet over contanten en is gedwongen zijn dagelijksche levensbenodigdheden op crediet te koopen en zoo wordt een niet gering gedeelte van de samenleving rechtstreeks betrokken in de moeilijkheden van de schapenboeren, die vooral kritiek dreigen te worden, wanneer binnenkort het nieuwe scheersel op de markt komt.

Soortgelijke moeilijkheden ondervinden de Kaapsche wijnboeren. Den ongewoon grooten oogst van het vorige seizoen immers hebben zij tegen heel hooge prijzen kunnen verkoopen, doch niet betaald gekrezen. Voor de betaling plaats vond. kwam de ineenzakking ook van de wijnmarkt en zoo zitten verscheidene groote wijnfirma's met enorme voorraden onverkooptbare wijn en cognac, terwijl de boeren tevergeefs wachten op betaling van de opbrengst van hun oogst, die reeds op allerlei wijzen door hen is gediscanteerd. De Unie wordt dientengevolge bedreigd door een ernstige financieele crisis — de typische moeilijkheden van de intredende deflatie na de inflatie van de laatste vijf jaren. De voorboden daarvan hebben in den vorm van eenige faillissementen reeds hun intocht gedaan.

Zoolw in den groot- als in den kleinhandel gaat hier in den laatsten tijd weinig om, maar toch zijn de invoeren van Zuid-Afrika tengevolge van de plotselinge, onverwachte, volledige uitvoering van vroeger geplaatste groote bestellingen tot nu toe juist van bijzonderen omvang geweest; zij bedroegen in de eerste acht maanden van dit jaar reeds £ 67.773.506, tegen slechts £ 34.427.236 in hetzelfde tijdvak van 1919, zoodat de importeurs hier klaarblijkelijk groote hoeveelheden goederen in voorraad hebben, juist nu de koopkracht van het publiek achteruitgaande is. En belangrijke, buitenslands geplaatste orders schijnen

nog niet uitgevoerd te zijn, zoodat vele groote huizen binnenkort in niet geringe mate „overstocked” zullen zijn. Een daling van de prijzen in het algemeen is dan ook niet onwaarschijnlijk; katoenen goederen zijn thans reeds nauwelijks tegen fabrieksprijzen verkoopbaar. Opvallend is dit jaar de omvang van den invoer van voedingsmiddelen; in de eerste acht maanden bedroeg deze bijna £ 9 miljoen tegen nog geen £ 2½ miljoen in dezelfde periode van 1919. In de cijfers van den in- en uitvoer van voedingsmiddelen komen voor een deel tot uitdrukking de gevolgen van de droogte, welke verleden zomer de Unie heeft geteisterd; zij zijn een vingervijzing voor hen, die in overdreven optimisme Zuid-Afrika binnenkort niet alleen geheel „self supporting”, maar de permanente voorraadschuur van andere werelddeelen meenen te zullen zien worden.

Ook de arbeidsmarkt vertoont een ongunstig beeld. Van het land beweegt zich naar de steden een voortdurende stroom van arbeidzoekenden, van huis uit boeren, die door den „boerenoorlog” of andere oorzaken verarmd, tot den staat van bijwoner zijn vervallen en tengevolge van de doodende concurrentie van den goedkoopsten kafferarbeid uit hun natuurlijke werkring worden gestooten en in de groote bevolkingscentra veelal tot de diepste ellende vervallen. De ongeëvenaarde stijging der kosten van het levensonderhoud en, de daarmee samenhangende loonsverhooging der laatste jaren heeft bovendien de exploitatie van verscheidene der armere (lowgrade) goudmijnen onmogelijk gemaakt; een brand heeft dezer dagen de sluiting van één, een geweldige instorting die van een andere goudmijn teweeggebracht en zoo werken verschillende oorzaken noodlottig samen tot het werpen van duizenden op de reeds overvolle arbeidsmarkt, waarop het aanbod nog wordt vergroot door gedemobiliseerde soldaten en Engelsche immigranten, waarvan elke boot er honderden aan land zet. De ongunstige wisselkoers van het £, doet den prijs van goud, dat te Londen op de basis van den Amerikaanschen wisselkoers verkocht wordt, automatisch stijgen en werkt er zodoende gelukkig nog toe mede de voortgezette exploitatie mogelijk te maken van verscheidene „lowgrade mines”, die bij den normalen goudprijs zouden moeten sluiten en nog duizenden gezinnen meer broodeloos zouden maken. Over het geheel kan echter de prognose van den economischen toestand van het sub-continent voor de eerstkomende maanden niet gunstig luiden; belanghebbenden bij de Zuid-Afrikaansche markt mogen nauwkeurig het verloop van het getij volgen teneinde de bakens te verzetten, naarmate de omstandigheden dit mochten vereischen.

Mr. J. D. VAN KETWICH VERSCHUUR.

Pretoria, October 1920.

DE INVLOED VAN DE WAARDEDALING VAN HET GELD OP DE FINANCIËELE GESTIE DER ONDERNEMING.

De privaateconomische beteekenis van de waardedaling van het geld is, alhoewel inflatie in het centrum van de belangstelling staat, nog steeds op den achtergrond gebleven. Bij de bespreking van de O.W.-belasting en „ijzeren voorraad” (E.-S. B., 7 Febr. 1917) vestigde Prof. Volmer voor het eerst de aandacht op dit probleem. Pas veel later werd deze kwestie in buitenlandsche tijdschriften nader bekeken voor de andere activa.

Onlangs werd door Prof. Prion voor de „Verein deutscher Maschinenbau-Anstalten” een voordracht over de balans en de geldwaarde gehouden. Deze voordracht is voor ons een aanleiding nader op genoemd onderwerp in te gaan. Laten we eerst de beschouwingen van Prion, die in de „Frankfurter Zeitung” van 23 September 1920 te vinden zijn, weergeven.

Prion stelt zich de vraag, of de groote winsten die door de prijsstijging gemaakt konden worden niet

slechts als schijnwinsten te qualificeeren zijn. Het is zelfs waarschijnlijk, dat er in werkelijkheid verliezen zijn, niet aan geld, doch aan kapitaal. Hier komt Prion reeds dadelijk voor een vraag te staan, die hij zelf niet duidelijk stelt en welke de ondernemer zich wel zelden gesteld zal hebben. John Bauer („The Journal of Accountancy” December 1919) formuleerde deze vraag als volgt:

„The question therefore arises, is the purpose of the management merely to maintain investment in terms of money, and to show current costs and profits accordingly, or is it really to keep up the plant and equipment and to maintain the physical productivity of the property?”

Het eerste standpunt zal men zooals later blijkt op den duur niet straffeloos kunnen handhaven. Of het tweede standpunt te bereiken is, is een vraag, die Prion zich ook stelt. Voorloopig houde men zich deze vraag voor oogen.

Prion gaat als volgt verder.

Men ziet tegenwoordig het streven, de goederen zoo laag mogelijk in de balans op te nemen. De waardeering nadert meer de goudwaarde der goederen (bedoeld zal wel zijn opvoering tegen prijzen van vóór den oorlog). Hierdoor wordt uitkeering van overdreven groote dividenden verhinderd. Bij het vaste kapitaal dat vóór den oorlog aangeschaft werd, hebben we met goudwaarde te doen, terwijl Prion ook ziet hoe het nieuwe vaste kapitaal, dat tegen papiermark gekocht werd, dikwijls onmiddellijk op goudwaarde afgeschreven wordt. Debiteuren en crediteuren zijn zuivere papiermarkwaarden. De tegenwoordige balansen tonen dus een vermenging van goudmark, quasi-goudmark, papiermark en quasi-papiermark.

Van de grootste beteekenis is de waardedaling van het geld echter geworden voor de afschrijvingen. Bij afschrijving op vast kapitaal was vroeger de hoofdgedachte, dat zooveel middelen in het bedrijf moesten blijven als noodig waren om de kosten van dat activum te dekken. Wil men den ouden omvang van het bedrijf handhaven, dan moeten, in verband met de waardedaling van het geld, de activa van vóór den oorlog, die nog te boek staan tegen den prijs van vóór den oorlog, afgeschreven worden in de nieuwe waarde-eenheid, d.w.z. tot een bedrag groot genoeg om een nieuw activum aan te schaffen. Of deze bedragen onder den naam afschrijvingen of reserve te boek staan doet niets ter zake.

Bij de bespreking van de dividendpolitiek blijkt volgens Prion duidelijk, dat de afschrijvingen te klein zijn en men slechts schijnwinsten maakt, die voeren tot de bekende speculaties aan de centrale beurzen. Prion ziet dit juist, maar komt misschien met zichzelf in strijd, nadat hij van zoo groote afschrijvingen gewaagde.

De noodlottigheid van de verkeerde afschrijvingspolitiek blijkt nog duidelijker uit de vele kapitaalsuitbreidingen, die niet noodig zijn om het bedrijf uit te breiden, doch alleen om te trachten den ouden omvang te handhaven. Prion wijst nog op het gevaar waartoe bankerediet voert wanneer het voor zooveel genoemde doeleinden wordt gebruikt. Tot zoover Prion.

We constateeren dus: de ondernemer keert groote winst uit en tegelijkertijd neemt zijn vermogen af. Hetzelfde verschijnsel is, dat iemand b.v. geld voor een jaar tegen rentevergoeding uitleent en na afloop van het jaar ziet, dat de waarde van dit geld aanmerkelijk verminderd is.

Hoe is dit te verklaren? Privaateconomisch kunnen we misschien snel tot de verklaring komen. Het is een gevolg van het feit, dat de ondernemer een opbrengst wil verkrijgen uit een vermogen, dat in een bepaald aantal geldeenheden, waarvan een eventueele waardeverandering wordt buiten beschouwing gelaten, wordt uitgedrukt.

Hiertegenover staat, dat de taak van den onder-

nemer kan zijn: „really to keep up the plant and equipment and to maintain the physical productivity of the property.” We zien echter, dat dit niet is geschied en dit is alleen sociaal-economisch te verklaren. Is de gestie van den ondernemer zooals die geconstateerd werd wel juist, wat moet hij zich ten doel stellen? We zullen trachten hierin een weg te vinden.

Uit het verhoogde prijsniveau ziet men de waarde-daling van het geld; met de afschrijvingen wordt hiermede echter geen rekening gehouden. Dit is alles behalve wenschelijk; wat is echter de beteekenis wanneer men afschrijft in aanmerking nemende de inflatie en men dus niets of weinig winst uitkeert? We zullen de kwestie in twee deelen behandelen. nl. ten eerste zijn de „inflatieafschrijvingen” tegenwoordig juist voor alle ondernemingen en ten tweede kan dit tegenwoordig wel door alle ondernemingen gedaan worden?

De eerste kwestie is als volgt te beschouwen. Men zou bij gebouwen en machines, die vóór den oorlog gebouwd werden, voor een bepaalde onderneming, die haar vaste plaats in het economisch leven innam, de tegenwoordige kostenwaarde als grondslag voor afschrijvingen moeten nemen. Een bepaald deel van de opbrengst werd vroeger gebruikt om op dit vaste kapitaal af te schrijven. Tegenwoordig zal genoemde onderneming relatief echter door de verschuivingen, die een gevolg van den oorlog zijn, waarschijnlijk een andere plaats in het economisch leven innemen, zoodat de prijsvorming van het product in vergelijking tot andere producten veranderd is. Een voorbeeld is, dat het index-cijfer van een bepaald product beneden het index-cijfer staat van de goederen waaruit het vaste kapitaal bestaat. Dit vaste kapitaal ontleent zijn waarde b.v. aan het gebruik in de oorlogsindustrie. Men mag den prijs, dien het vaste kapitaal tegenwoordig heeft, niet als grondslag nemen voor de balanswaardering van het vaste kapitaal van de onderneming, die het in prijsverhooging ten achter gebleven product levert. Voor dit bedrijf heeft het vaste kapitaal van vóór den oorlog niet die waarde, die met de inflatie zou overeenkomen. Dit vaste kapitaal wordt nu anders gewaardeerd en bij nieuwe investatie zal men niet overgaan tot aanschaffing van hetzelfde vaste kapitaal als vóór den oorlog, terwijl van menige industrie de levensvatbaarheid kwestieus wordt. Het is de vraag of het in deze gevallen wel juist is om zooveel af te schrijven als met de inflatie overeenkomt.

In het omgekeerde geval zou de afschrijving met in aanmerking nemen der inflatie mogelijk zijn, hierbij dient echter op de volgende restrictie gelet te worden.

Kan bij de afschrijving in het algemeen de waarde-daling van het geld in acht genomen worden?

De nieuw geschapen koopkracht, die het economisch leven in andere banen dan vóór den oorlog leidde, heeft de hoeveelheid goederen verminderd en tot prijsstijging geleid, zoodat het niet mogelijk is zonder vermogen in te teren op denzelfden levensstandaard te blijven. Het streven der arbeiders hun reëel loon te handhaven moest de prijsstijging versterken en gaat met voortdurende intering van het ondernemingsvermogen gepaard. Dit is mogelijk door de tendens die het beheer van de onderneming kenmerkt nl. dat de toeneming van het kapitaal in geld-eenheden aan het einde van het bedrijfsproces als winst beschouwd wordt. Een deel van de bedragen, die voor afschrijvingen gebezigd moesten worden, wordt als loon uitbetaald, de rest dient voor „reservevorming” of dividend.

Inflatieafschrijvingen zijn dus slechts ten deele mogelijk.

Er zijn echter ondernemingen, die wel de geheele inflatie bij de afschrijvingen in aanmerking kunnen nemen. Dit zijn de ondernemingen, die niet passief in het inflatieproces stonden; door nieuwe afzetgebieden, nieuwe commercieele en technische organisatie konden deze ondernemingen prospereeren. In deze richting is ook een aanvulling van het goederen-

tekort te zoeken. Resultaat van de onderzoeking is, dat groote afschrijvingen wenschelijk zijn, doch dat de verschillende gevallen afzonderlijk behandeld moeten worden.

Prion eischt nu echter nog, dat over de „inflatieafschrijvingen” geen belasting betaald wordt, want de belasting zou hier niet de winst, doch het vermogen aantasten. Voor dit argument is veel te voelen, doch hoe moeten de belastingwetten toegepast worden, daar het verschijnsel zich op zoo verschillende manieren manifesteert? Belastingvrijheid over hiervoor genoemde afschrijvingen is van bedrijfseconomisch standpunt alleszins gerechtvaardigd, doch van sociaal standpunt is er heel wat tegen in te brengen.

H. M. H.

DE ECONOMISCHE OPBOUW VAN PALESTINA.¹⁾

Het Joodsche vraagstuk moge in de eerste plaats een nationaal vraagstuk zijn, het uit zich veelal als een economisch probleem. Zoo is ook de opbouw van Palestina als een Joodsch land — een „Jewish national Home” gelijk het in het vredesverdrag met Turkije aangeduid is — wel een nationaal probleem, maar de economische kant er aan zal waarschijnlijk de meeste moeilijkheden baren.

In den tijd dat de verwezenlijking der Zionistische plannen nog veraf geleek, dacht men zich de economische structuur van het nieuwe gemeenebest in hoofdzaak die van een agrarisch land; Palestina zou een landbouwersland worden. Daarbij speelden dan allerlei momenten mede, die hier geen nadere beschouwing behoeven, als: de zucht om de Joden lichamelijk te regenerereeren, de leuze „terug naar den akker”, e.d. Ook trachtte men in dien tijd, toen het Zionisme nog in de utopistische kinderschoenen stak, in de nieuwe gemeenschap, die men zich droomde het geheele sociale probleem nog tegelijkertijd op te lossen. Grootgrondbezit zou niet mogen ontstaan en er werd naar allerlei nieuwe bedrijfsvormen gezocht. Zoo werd de proef genomen met de „Genossenschaftliche Siedlungsform” maar het bekende model van Prof. Franz Oppenheimer. De praktijk dezer arbeidersgroepen, vermenigvuldigd en later gewijzigd tot de z.g. „Kewoetsoth”, levert ongetwijfeld een belangrijk materiaal op bij de bestudeering en het scheppen van nieuwe bedrijfsvormen — het probleem van onzen tijd.

Nu echter de kolonisatie van Palestina in een oneindig sneller tempo geschieden moet, begint men van vele zijden andere eischen te stellen. Een der eerste voorwaarden voor het slagen is, dat het land binnen korten tijd dicht bevolkt wordt met Joden. Anders kan nimmer het overwicht verkregen worden op de Arabische bevolking van het land, die op dit oogenblik nog ongeveer 6 maal zoo groot is als de Joodsche. Krijgen nl. de Joden niet de numerieke meerderheid, dan is ook de politieke, economische, cultureele meerderheid voor hen verkeken en zonder deze, d.w.z. zonder vrijheid en zelfstandigheid voor het Joodsche volk als zoodanig, heeft Palestina geenerlei attractie als immigratieland voor de groote Jodenmassa's boven Amerika of welk ander land ook.

Waar dus snelheid en dichtbevolktheid eischen zijn bij de kolonisatie, is men gaan inzien, dat ook stedelijke bevolkingen van beteekenis zullen moeten ontstaan, d.w.z. dat naast den landbouw de industrie een groote rol zal moeten spelen. Ook dat de landbouw

¹⁾ Litteratuur:

Dr. Ruppin, Der Aufbau des Landes Israel.
Ing. agron. J. Oettinger, Methoden und Kapitalbedarf der Kolonisation Palästina's.

Dr. Soskin, Over Irrigatie-mogelijkheden en Tuinbouw-mogelijkheden in Palestina.

Prof. Franz Oppenheimer over zijn Siedlungsgenossenschaften.

Verg. ook het tijdschr. „Eretz-Israël”, uitgave van het Joodsch Nationale Fonds.

zelf de meest intensieve vormen: tuinbouw, groenten en vruchtenteelt op geïrrigeerd land, zal moeten aannemen.

Of daarbij vastgehouden kan worden aan die half coöperatieve, half communistische bedrijfspvormen, die de in Palestina reeds gevestigde Joodsche arbeiderspartijen voorstaan, is zeer de vraag. Vooral de groote fractie der Amerikaansche Joden, die bovenal voor „aanpakken” zijn, meent dat kapitaalimport thans van het grootste belang is. Zonder de immigratie van talrijke kapitaalkrachtige Joden, die landbouw en industrie op kapitalistische wijze drijven, zal het doel nimmer bereikt worden. Ook dan nog zal er van het geheele Joodsche volk de grootste financiële krachtsinspanning noodig zijn en de beste technische specialiteiten, om te kunnen slagen. De benodigde fondsen zijn ontzaglijk. Wil men er een denkbeeld van krijgen, dan is een blik op het desbetreffende memorandum van den Amerikaanschen Opperrechter Brandeis voldoende. Dit memorandum zal waarschijnlijk als grondslag dienen bij de bijeenbrenging der benodigde gelden.

In dit schema worden onderscheiden kapitaalinvestaties, quasi investaties, en gelden gestort à fonds perdu. De Engelsche overheid, de Hooge Commissaris van Palestina Sir Herbert Samuel, heeft een rentende staatsleening uitgeschreven voor de uitvoering van openbare werken. De Zionistische banken Anglo-Palestine Comp. en Jewish Colonial Trust, in zekeren zin Staatsbanken, zullen zich, bij uitbreiding van hun kapitaal, van hun grootere credietverleeningstaak kunnen kwijten. In deze leening en banken geld te steken zal een der eerste eischen zijn, aan de kapitaalkrachtige Joden te stellen.

De gelden te verstrekken voor huizenbouw, irrigatie, drainage, licht- en krachtvoorziening, enz. zullen niet zoo zeker renten. Deze werken moeten dadelijk snel worden uitgevoerd — om de boven aangeduide politieke redenen zoowel als om den niet te weerhouden aandrang der emigratie van overal — ongeacht dus de oogenblikkelijke duurte in b.v. bouwmaterialen, die zeker, als men wachten kon, luwen zoude. Het zal met dezen huizenbouw dus b.v. zijn als met dien van den London County Council: de huizen zullen later moeten concurreren met de goedkoper gebouwde. De „quasi-investeerdere” weten bij voorbaat, op geen vaste rente te kunnen rekenen.

Zeer veel geld zal ook noodig zijn als gift: alle noodige openbare instellingen, die door het opkomen de land onmogelijk alléén bekostigd kunnen worden, als: medische hulp, bibliotheken en een universiteit, bebossching, landaankoop, een deel van het onderwijs, enz.

Het is nog onmogelijk vooruit te zeggen of het ontstaande gemeenebest ook uit een oogpunt van nieuwe organisatie van het economisch leven belangrijk zal zijn. Eenerzijds is het feit, dat evenmin als in Rusland, in Palestina gerekend behoeft te worden met oude kapitalistische democratieën, bevorderlijk aan het scheppen van nieuwe vormen. Anderzijds zijn er toch reeds zoo talrijke en ongeken de moeilijkheden, dat wellicht alle energie noodig zal zijn voor de overwinning hiervan.

Doch in elk geval is het Joodsche volk in onzen tijd voor een taak gesteld, welke vervulling ook uit economisch oogpunt van het allergrootste belang is.

Mr. J. O.-H.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

Industrie-bescherming; het recht op den geestelijken eigendom en de Research Associations; toenemende werkloosheid in October; de onderhandelingen met Rusland; toenemende moeilijkheden bij het plaatsen van emissies; de Agricultural Bill.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 26 November 1920:

This has been a week of great interest to those who had hoped that the protectionist agitation which has been using the hatred of Germany and the military necessities of the country as a cloak would be weakening in view of the refusal of prices to come down and of the trade depression, the reality of which is no longer in doubt. But, on the contrary, the new President of the Board of Trade has fallen a victim in precisely the same way as did his predecessor, now at Washington. The Government intends to begin next session with an „Anti-Dumping Bill”, which is to cover „dyes, key industries, dumping and foreign exchanges”. In the next few weeks we shall witness a procession of distressed industries, doing their utmost to prove the injury which is being inflicted on them under one or other of the last two heads, and proving to their own satisfaction, at any rate, their essentiality to the country, to Westminster and the offices of the Board of Trade, in order to deepen the impression already made. This is not to say that there is not some truth in the fears that are entertained of the effects of a depreciated exchange. Certainly some industries must suffer to some extent if foreign goods can be bought more cheaply. But to a large extent the complaint that there is much undercutting seems exaggerated. The dye people, for instance, to judge from the letter which has been addressed to the „Times” by the head of Scottish Dyes, Ltd. His arguments go to prove that there is very little to choose between the cost of dyeing with British or German dyes. But there cannot be at once dumping and equality of prices. The real point of course is that the dye-user is obtaining a better article if he gets the German dye, so far as consistency in quality is concerned, and it is absurd to pretend that this is not the case, otherwise the dye industry could hardly want protection at all. A good deal is being made of the fact that the users have agreed to the policy of prohibition of import except under licence. But the consumers desire to have a majority of the members of the Committee which is to administer the scheme, and they have not yet won this point. Further, they desire that, in addition to the limitation of imports, the Government shall give the manufacturers cash subsidies, so that the cost of the dyes to the user shall not put him beyond the competitive point in pricing. No doubt, it is all very satisfactory from the standpoint of the makers and the users, who are to be given help against the Germans, and then against the British makers, but I fail to see how the public is to gain by being bled, first over the quality and then over the taxation necessary to maintain this monopoly.

But, of course, the public stands to lose over each of these propositions. The toy-makers can hardly pretend that theirs is a key industry. But disabled soldiers have been trained to turn out toys: consequently, we have the toy-makers sentimentalizing over the woes of these men. The fact that toys are now so expensive that the demand must be very restricted is discreetly forgotten. There is no reason at all for supposing that it would not be possible to specialise the British toy-makers in certain directions, and indeed, I understand that in certain directions the British makers have always held their own against the rest of the world. It really is heart-breaking to see the simplest economic points forgotten in these sordid demands. If the prices of toys were lowered, more would be bought, and there would be room for both types of toys. Again take magnetos. This industry demands prohibition, for it already enjoys a 30 per cent ad valorem duty. The slump in the production of cars, and the substitution of new methods making the magneto unnecessary have no doubt led to a slump in the industry. But even the protagonist of this industry in last Saturday's „Times” had to admit that the first effect of the importation of German magnetos was to break the

price-ring of the British makers, and it is certain that if these people gain their point, the first result of prohibition will be the re-creation of the ring.

As for the proposal that everything coming from a country with a depreciated exchange is to be specially taxed, it is obvious, were this scheme really carried out, that British foreign trade would disappear, so far as most European countries are concerned, and would probably lead to the introduction of retaliatory measures in the United States, where we are dumping goods owing to the state of the exchanges. One supposes that the class of people who seriously contemplate steps of this sort are impervious to the argument that foreigners have rights also, and that the effect of the measure must be to further impede the work of restoration in Europe. One really does despair of the world sometimes. All this after the pronouncements of the Brussels Financial Conference!

As your readers probably know, there was a sudden demand for the fostering of „science” during the war, which led to the creation of the Department of Scientific and Industrial Research, the official policy of which has been to foster the creation of research associations in the various industries, and to leave the problems which did not offer an immediate return in cash to special Boards directly under the Department itself. The work of this Department has come under the resentful criticism of the newly formed National Union of Scientific Workers, and its brilliant moving spirit, Prof. Soddy of Oxford. The Department is charged with allowing the research associations to monopolise the results of the work of the scientists employed, and one gathers that what the Union especially objects to is the fact that the capitalist manufacturer should enrich himself at the expense of the underpaid research worker. The Association therefore demanded that part of the funds of the Department should be given to the Universities, and that the policy of secrecy and monopoly should be abandoned. The reply to these charges and demands, which appeared in the „Times” of Monday last, is really illuminating. It is admitted that the stronger firms have a cumulative vote which may be five times that of the weaker firms, and that even the veto powers of the Department which can be used to „limit the absolute ownership otherwise reserved to the Association” includes the right to veto the communication of the results to a foreign person or a foreign corporation. Further, the Department will not make the results available to any firm eligible to join an association, but which has not joined its appropriate association. Thus there is certainly a good deal of secrecy about the results, which does not appear very attractive to those who, like Prof. Soddy, are accustomed to regard the results of their labours as the heritage of mankind as a whole. The demand of the Union that part of this public money should go the Universities is thus met in this semi-official reply, the questions naturally arise, „what have the Universities done for industry? Have they ever known, and do they know now, what industry wants?” (sic). If this is the tone of those who direct our industries, it is hardly surprising that our manufacturers should desire protection. Its arrogance of tone is only to be exceeded by its ignorance. A spirited and adequate answer by the bearer of an honoured scientific name, Mr. Julian Huxley, has answered this insolent statement in an excellent letter. But the revelation of the mentality of many a business man was revealed in this statement, and it goes far to explain the growing impatience of many of our scientists with the current industrial system.

The figures relating to unemployment for October are now available, and indicate a big advance over the previous month. Of course, the unemployment position last month was complicated by the coal

strike, and it is not at all necessarily the case that there will not be an improvement to be recorded when the new figures come out. Among the members of the Trade Unions making a return to the Ministry of Labour, and excluding the coal miners throughout, the growth of unemployment was 2.8 per cent over the previous month, and 2.4 per cent as compared with October, 1919. By far the heaviest increase was in the pottery trade, where the increase was 49.6 per cent, as compared with a month ago, and 48.9 per cent as compared with a year ago. The Ministry estimates that the growth of unemployment between Oct. 8 and Nov. 4, „was at least 350,000 and may have been considerably greater,” and this figure is exclusive of workers on short time, but not actually discharged or suspended. It appears from the figures prepared from returns made by certain firms that the diminution in the total wages paid by those firms averaged nearly 30 per cent. The rise in the case of the pottery trades is obviously due to the strike.

The Russian Problem has again sunk into the background, or, rather, one hears nothing as to what is happening. The rumours that the Premier has had another interview with M. Krassin must be dismissed after the official dementi in the Daily Herald, which can certainly be relied on in this matter. It is to be noted, by the way, that the Herald has for the first time publicly criticised the Soviet Government: it looks rather as if George Lansbury, the Editor, was coming to realise that Moscow is not necessarily infallible when it pronounces on the Labour-Movement in the West European countries. But the terms of the new agreement with Russia are not yet known, and when they are, it will be time enough to talk of trade with Russia. Even the Manchester Guardian Weekly is driven in its current issue to talk of the „financial purists” in connection with the problem of the debt. The reported decision of the French to allow trading will certainly have important consequences on public opinion here, if it is really true. On the other hand, the details of the ill-treatment of the Baku prisoners will certainly have the opposite effect.

The floating debt position has slightly improved this week, as the following figures will show:

	Nov. 20/20	Increase or decrease on week
Ways and Means Advances:		
Advanced by		
Bank of England..	£ 50,500,000	£ 5,250,000 decrease
Government Departm...	„ 185,864,000	„ 1,100,000 decrease
Treasury Bills Outst..	„ 1,090,379,000	„ 1,325,000 increase
Total	£ 1,326,743,000	„ 5,025,000 decrease

The Figures of the Bank Return show the following variations:

Public Deposits	£ 1,519,236	decrease
Other Deposits	„ 10,963,930	„
Other Securities	„ 1,059,225	„
Government Securities	„ 11,385,000	„
Reserve	„ 1,908	„
Circulation	„ 395,435	increase
Coin and Bullion	„ 393,527	„

The reserve proportion has improved by 1½ to 11½ per cent. It rather looks as if the increase of the gold reserve had been brought about by the transfer to the Bank of certain gold held by other banks. It is quite clear from the answer given in the House of Commons a day or two ago that the gold purchase which the Bank was reported to have made a week ago was an exceptional affair. It related to certain gold from Sweden which had been sent there about a year ago. The reason for the original shipment was not stated; presumably it was in connection with our debt service. It is certainly strange that the Swedes allowed the gold to return when they could have sold it in New York and have earned considerably by selling drafts against it.

The decline in the other deposits is rather remarkable, unless it is due to the Banks withdrawing their balances to assist trade. The Clearing House Return again shows a decline, this time of £8 millions odd.

The Currency Note Issue shows a further contraction, the total of notes outstanding being down by £1.101.562, the total now being £346.377.371. The reserve ratio shows a further small improvement. I find that the economists are rather pessimistic about the effects of contraction on the position of the exchanges, their argument being that the American deflation is going on so rapidly that our own relatively feeble efforts in the same direction do not leave us much better off positively, although, negatively, there is this to be said, that if we did not deflate, the position would be still worse.

The Stock Exchange has had a nasty time in the last day or two, and all sorts of rumours as to the failure of important firms have been bruited about. There is no truth in any of them, although it appears that one old-established Liverpool firm of stock-brokers has been hit hard by the slump in War Loan. In any case the depression in the Oil Market can be easily explained. People must have money, and they will sell the shares which will give them the best return. There are reasons enough to account for selling in these times. If there is trouble, it is due to holding stocks of goods such as cotton and leather, and though this may lead to stock selling, it is an extraneous influence, and does not in itself indicate a bad stock-exchange position. The refusal of the banks to hold shares for customers makes it difficult for the public to speculate much, although I understand that the Scottish Banks were much later in coming to a decision on this matter than the London Banks.

The flood of new issues continues, but the underwriters are finding a good deal of even the attractive new „Note” issues left on their hands, and I learn that the task of getting new issues underwritten is getting more and more difficult.

The „Times” this week has rightly called attention to the creation of certain publicity agencies in close dependence on promotion and issuing houses, and has stated its intention of refusing to accept information from these concerns except as advertising material.

The Australian exchange position remains what it was: the Federation of British Industries has addressed a memorandum to the Australian Government, asking it to allow the Australian banks to export gold here, or to release its funds in this country for the benefit of traders.

It was stated that the Indian Government had sold £50.000.000 of reverse bills on London before deciding to stop the sale. This information was given in answer to a question in the House of Commons.

The new Agricultural Bill has received its third reading in the House of Commons. This bill continues the policy of offering the British farmer guaranteed prices, in order to stimulate him to go on growing wheat, in spite of unremunerative world prices. The rejection was moved by a member of the Coalition, a Conservative and land export to boot, who pointed out that it was incredible that the town population, which was in a vast majority in this country, would go on paying the landed interest in this way. The only effect would be that the farmer would be encouraged to grow wheat on second and third rate land, which should be used for other crops. Of course the cost to the public will vary with the world price of wheat, which shows signs of coming down. If we must spend money in this way, one supposes that the principle of the guaranteed price is about the best, since at any rate we know precisely how much the whole policy is costing, but even in

these extravagant days it seems a somewhat wasteful method of preparing for the next war. If, as all the exports tell us, we are to be poisoned en bloc, even the British farmer will not be much of a standby.

AANTEKENINGEN.

Prijsvraag over de beperking van invoer en uitvoer van goud. — Op verzoek van de Vereeniging „Het Vrije Ruilverkeer” wordt medegedeeld:

De Cobden Club te Londen, daartoe door de vrijgevigheid van een harer leden, Mr. Samuel Evans, in de gelegenheid gesteld, looft een prijs van £100 uit voor de beste verhandeling over:

„The wisdom or unwisdom of restrictions on the exportation and importation of gold”.

Voor deze prijsvraag zijn de volgende voorwaarden gesteld:

Het antwoord moet in het Engelsch geschreven zijn;

Het mag niet meer dan 20.000 woorden lang zijn;

De Cobden Club zal het auteursrecht krijgen van de bekroonde verhandeling;

Niet bekroonde antwoorden zullen aan de inzenders worden teruggezonden, mits er een geïrankeerde en geadresseerde enveloppe bijgevoegd is;

De bekroning zal geschieden bij beslissende uitspraak van een jury, benoemd door het bestuur van de Cobden Club;

De antwoorden moeten geadresseerd worden aan den secretaris van de Cobden Club, Broadway Court, Londen S.W. 1 en zij moeten uiterlijk 30 September 1921 in diens bezit zijn.

Nijverheidsbescherming in de Tweede Kamer. — De Handelingen deelen omtrent de gedachtenwisseling over dit punt het volgende mede.

De heer De Wijkerslooth de Weerdesteyn zeide in de zitting van 18 November j.l. o.m.:

„Als ik mag resumeeren, ons land is als afzetgebied voor onze eigen industrie grootendeels verloren.

In dezen buitengewonen tijd is het zeer zeker noodig om ons te ontdoen van allerlei economische theorieën, welke wij ook gedurende de oorlogsjaren als niet bruikbaar voor dezen tijd ter zijde gesteld hebben.

Hebben wij niet, om het meest klemmende voorbeeld te noemen, den vrijen uitvoer volledig belet waar het noodig was voor de voeding van ons volk? En dat was zeer zeker niet in overeenstemming met de oude economische theorieën.

Zullen wij nu ook hier, nu onze industrie dreigt ten onder te gaan, niet verder moeten gaan, en in het belang van diezelfde voeding en van diezelfde werkgelegenheid hier te lande niet moeten zorgen, dat de eigen industrie een afzetgebied vinde in het eigen land. Daarvoor is het eenige middel in dezen tijd geheele of gedeeltelijke sluiting van de grens voor die landen, die een zoo lagen valutastand hebben.

Als de heer Teenstra mijn betoeg had gevolgd, dan zou misschien de tegenspraak zijnerzijds hier minder positief zijn.

Het eenige middel om onze industrie in den toestand, dien ik geschetst heb, te houden en daarmede de werkgelegenheid in ons land, is de geheele of gedeeltelijke sluiting van de grens van Nederland voor die landen, waarmede het ons, door den lagen valutastand, onmogelijk is te concurreren.

Het is een teer punt. Ik hoor het reeds aan een enkele interruptie.

Het vrije verkeer! Dat is weder een van die economische theorieën, welke wij immers in den oorlog ter zijde gesteld hebben, toen het gold den uitvoer te beletten. Nu gaat het er om, in het belang van dezelfde voeding en van dezelfde werkgelegenheid voor ons volk, den invoer te beletten. Toen namen wij den maatregel tegen ons, Nederlanders, door den uitvoer te beletten; nu betreft het een maatregel, die moet verhinderen, dat het buitenland hier onze voeding en onze werkgelegenheid onmogelijk maakt.

Het is thans zeer zeker de tijd om ons af te vragen, of wij de theorie van het vrije ruilverkeer niet tijdelijk ter zijde moeten stellen.

De heer Treub heeft indertijd in zijn boek: „Vrijhandel of protectie” er op gewezen, dat de textielnijverheid onder Koningin Elisabeth in Engeland opgekomen was, omdat men toen de protectie heeft toegepast en hij prijst dat als een tijdelijken opvoedkundigen maatregel.

Hier geldt het den ondergang van onze industrie door de concurrentie van het buitenland ten gevolge van de lage

valuta, en dan is het de vraag, of wij niet, evenals wij den uitvoer belet hebben, den invoer geheel of gedeeltelijk tijdelijk moeten beletten uit landen met lagen valutakoers.

Men zal mij zeggen: maar het vrije verkeer tusschen de volken. Ik elimineer dit argument. Wij hebben de economische dogma's in dezen wereldoorlog wel ter zijde stellen. Maar men zal zeggen: ge zult represaille-maatregelen uitlokken, het bekende argument, dat de heer Kolkman zich uit zijn Ministerstijd ook nog wel zal herinneren.

Maar wat doet het buitenland zelf? Met welk recht zou men ons kunnen verwijten onze industrie te willen redden van den ondergang ten gevolge van de daling van de valuta? Duitsland belet den invoer van alle luxe-artikelen. Ik critiseer dat niet: dat land moet weten of het in het belang van zijn eigen bevolking die luxe-artikelen moet weren. Hoe gaat het met den invoer van onze planten in Amerika? Die kunnen ook niet ingevoerd worden. Al die landen gevoelen, dat wanneer het belang van eigen industrie, van eigen bevolking gering van bepaalde artikelen noodig maakt die gering, met voorzichtigheid natuurlijk, moet worden toegepast. Met welk recht zou men dan tegen ons represaille-maatregelen willen uitoefenen, waar men op deze wijze te werk gaat?

Bovendien, onze exportartikelen heeft men in een tijd als deze noodig en wij kunnen aan den uitvoer daarvan bepaalde voorwaarden verbinden voor den mede-uitvoer van minder gewenschte artikelen in het buitenland. Als men die artikelen noodig heeft, zal men deze niet om een gevoels-quaestie door represaille-maatregelen treffen.

Een ernstig bezwaar, dat ik in dit verband nog onder de oogen heb te zien, is de quaestie: zou men niet door het beletten van invoer van met goedkope Marken betaalde producten de duurte bevorderen? Ik zeg niet, dat onder alle omstandigheden, voor alle artikelen, in de meest onbeperkte mate per se de grens moet worden gesloten. Volstrekt niet, Mijnheer de Voorzitter! De Regeering moge tegen elkaar wegen de noodzakelijkheid om een industrie op de been te houden daarmede de werkgelegenheid op groote schaal, daarmede den loonstandaard, met de daaraan verbonden gevolgen op het gebied van handhaving van de orde, enz. en van belastingen, zij mogen die belangen wegen tegen het iets duurder worden van een artikel en naar gelang van zaken beslissen. Komen er dan uitwassen, dan moet de Regeering, in den vorm van Duurtwet of anderszins, die uitwassen tegengaan. Maar het gaat niet aan, dat wij lijdelijk zouden toezien, dat een reeks industrieën, waarvan ik op goede gronden weet, wat zij onder de valutaquaestie lijdt, te gronde gaat, waar zij de concurrentie niet vol kan houden door de buitengewone tijdsomstandigheden. Dit is een vraagstuk, dat ik der Regeering in overweging wensch te geven."

De Minister van Binnenlandsche Zaken antwoordde hierop 23 November:

„Door den heer De Wijkerslooth de Weerdesteyn is in zijn belangrijk betoog de gedachte uitgewerkt, dat onze nijverheid moeilijke tijden doormaakt. Meer dan door de bezwaren, die voor de industrie voortvloeien uit de verkorting van den arbeidstijd, wordt die industrie bedreigd, doordat op dit oogenblik tal van artikelen in verband met den lagen valutastand in de ons omringende landen worden ingevoerd op prijzen, waarmede de Nederlandsche Nijverheid onmogelijk kan concurreren. De volle aandacht van de Regeering is op deze aangelegenheid gevestigd."

In dezelfde zitting verklaarde de Minister van Financiën:

Wanneer de tabaksaccijns, de grondbelasting en de successiebelasting aan de orde zijn, zal er gelegenheid zijn, met de Kamer te onderhandelen over een herziening van het tarief van invoerrechten, over een verhooging van den drankaccijns, over een weeldebelasting, want die kunnen de vertering beperken en de kapitaalvorming in de hand werken."

De heer Marchant zeide onmiddellijk hierop:

„Als ik het goed heb begrepen is een wetsontwerp te wachten tot het weren van buitenlandsche goederen. De Regeering schijnt dus den weg van het protectionisme te willen opgaan. Deze mededeeling vervult mij met groote zorg. Wij zullen over deze zaak nader kunnen spreken, wanneer het wetsontwerp zal zijn ingediend. Moge het nog lang duren!

Op de zaak terugkomende zeide de heer De Wijkerslooth in de zitting van 24 November j.l.:

Mijnheer de Voorzitter! In antwoord op mijn beschouwingen omtrent den slechten toestand waarin onze industrie verkeert door den lagen stand van de valuta en de niet

vol te houden concurrentie met het buitenland, heeft de Minister-President geantwoord, dat dit onderwerp zijn volle aandacht heeft. Dit is voor mij zeer zeker meer dan een phrase, zooals sommigen het schenen op te vatten, ik stel natuurlijk het volste vertrouwen in de woorden van den Minister, maar ook al ware het een phrase geweest, hetgeen ik natuurlijk buitengesloten acht, dan zou toch de nood van de industrie vanzelf tot de Regeering opstijgen en haar tot aandacht dwingen.

Ook van andere zeer geachte en scherpzinnige zijde heeft men mij niet alleen een protectionist, maar zelfs een prohibitionist genoemd. Dit is een vergissing. Ik heb geen protectie gevraagd of prohibitie voorgestaan in dien zin, dat dit zou zijn een duurzame maatregel, maar ik heb gewild een tijdelijken noodmaatregel voor den abnormalen tijd, dien wij nu doormaken, door tijdelijke geringing van producten van een industrie, waarmede wij de concurrentie niet vol kunnen houden. Er is groot onderscheid tusschen protectionisme en het voorstaan van een tijdelijken maatregel om te beletten, dat onze industrie te gronde gaat. De oorlog is wel voorbij, maar de maatregelen, door den oorlog noodig geworden, duren voort. Dit heb ik gewild en ik zou aan de heeren, die mij bestreden hebben — naast die bestrijding heb ik ook vele bewijzen van instemming uit het land ontvangen — deze woorden willen voorhouden van den nieuwen President der Vereenigde Staten Harding, die dezer dagen heeft geschreven:

„Een stroom van importen uit debiteurenlanden, ten doel hebbende hun productie weder te stimuleeren en zij 't ook onopzettelijk bevorderd door een ongunstigen wisselkoers, zou een bittere ondervinding zijn voor de kredietgevende natie. Het ligt in onze bedoeling hulp te verschaffen, maar niet om Amerika te verlammen, teneinde elders een herstel mogelijk te maken. Wij hebben het recht ons tegen een dergelijke invasie te beschermen."

De Amerikanen hebben den naam een practisch volk van zaken — soms misschien al te practisch — te zijn, wars van theorieën. Welnu, Mijnheer de Voorzitter, wellicht zouden wij hier van den President der Vereenigde Staten, die de publieke opinie daanginder blijkbaar vertegenwoordigt, iets kunnen leeren."

Verder vinde hier dan nog vermelding een berichtje van zijn gewoonlijk goed ingelichten X-correspondent in het Hbld. van 24 Nov. Avondbl.:

X „De Telegraaf" van hedenmorgen meldt, dat zeer spoedig een wetsontwerp zal worden ingediend, dat de mogelijkheid opent de grens voor den invoer van verschillende artikelen te sluiten.

Inderdaad is in verband met de gevolgen van de buitenlandsche concurrentie, die niet slechts door de hooge Nederlandsche valuta maar ook door de zeer hooge zelfkosten in Nederland (dure kolen, korten werktijd, hooge loonen) wordt gestimuleerd, sedert eenigen tijd het vraagstuk in studie, of niet hetzij door invoerverbod, hetzij door de heffing van differentieele rechten de ongebreidelde invoer kan worden geremd.

Wij gelooven evenwel niet, dat reeds zeer spoedig een ontwerp bij de Kamer zal worden ingezonden. Zoo al, dan zal de voorbereiding nog wel eenigen tijd kosten.

Ten slotte volgt nog een in dit verband merkwaardig communiqué, afgedrukt in de N. R. Ct. van 24 Nov. Avondbl.:

Naar wij vernemen, heeft het Deensche ministerie, na onderzoek van het voorstel der valutacommissie, een verklaring gepubliceerd, waarin wordt uitgesproken, dat men het om verschillende redenen niet raadzaam heeft gevonden het voorstel der commissie, strekkende tot importbeperkingen of verhooging van invoerrechten, aan te nemen.

Pleidooien voor industriebescherming als dat van den heer De Wijkerslooth, worden thans overal ter wereld gehouden. Japan verscherpte dezer dagen aanzienlijk zijn beschermende wetgeving, het Hardingbewind zal in de V. S. straks ongetwijfeld hetzelfde doen. Wat Engeland betreft, in dit nummer en in de hieraan voorafgaande wijdde onze Londensche correspondent reeds zijn aandacht aan de propaganda voor protectie, die daar zeer krachtig gevoerd wordt.

Merkwaardig is, dat zowel in Japan als in de V. S. als in Engeland hierbij speciale aandacht gewijd wordt aan de verstoffindustrie. De betekenis der import van Duitsche kleurstoffen in Engeland wordt, zooals op pag. 985 aan dezen jaargang betoogd, sterk

overdreven,¹⁾ terwijl de toeneming een gevolg is van de bepalingen van het vredesverdrag, waarbij Engeland zich een voorkeursrecht verzekerde op 25 pCt. der Duitsche productie vanaf 1 Januari 1920. Met dat al staat de kwestie in het middelpunt der belangstelling. Het Britsche gouvernement zal zijn belofte, de industrie gedurende tien jaren te steunen inlossen. Maar hoe? Door invoerrechten te heffen van buitenlandsche verfstoffen of door invoervergunningen toe te staan? En moet dit gelden voor alle vreemde kleurstoffen of alleen voor die, welke in Engeland gemaakt worden?

Uit den aard der zaak zullen verbruikers, d.w.z. de textielabrikanten, voor de laatste regeling zijn, als de minste van twee kwaden. Want het betreft hier weer de oude kwestie: wat voor den een grondstof is, is voor den ander eindproduct. De textielindustrie heeft belang bij zoo goedkoop mogelijke en zoo goed mogelijke verfstoffen. De goede kwaliteiten worden niet in Engeland gemaakt.

Hoewel men verwachtten zou, dat invoervergunningen door de consumenten eerder zouden worden aanvaard dan invoerrechten, iets wat de Economist van 20 Nov. ook doet, blijkt toch het omgekeerde het geval. In de Economist van 27 November schrijft H. Broadbent namens de Calico Printers' Association, dat bij het bestaan van een Tarief vreemde kleurstoffen tenminste altijd te krijgen zullen zijn, hetgeen bij een systeem van invoerlicenties niet het geval is, daar dit den producent alleen zal bevredigen, als de consument ten aanzien van de verleenning hiervan niets in te brengen heeft.

Overigens, schrijft hij, is de verbruiker van kleurstoffen tevreden met den huidige toestand en wenscht allerminst gesubsidieerde industrieën, noch een protectionistisch tarief. De Economist, de kwestie van het doen van een keus tusschen deze beide aan de orde stellend, kiest den eersten vorm, ook al weer als de minste van twee kwaden. Deze keuze steunt op de overweging, dat kleurstoffabrieken potentieele munitiefabrieken zijn en dus evenzeer onder Staatsoezicht behooren te staan als Woolwich Arsenal of Portsmouth Dockyard. Zoo mogelijk moeten ze zichzelf bedruipen, maar men moet zich helder voor oogen stellen, aldus het blad, dat aan Engelsche verfstoffenfabrieken geen enkel monopolie verleend mag worden of bescherming door middel van tarieven, waardoor een slagboom gelegd zou worden tusschen de groote kleurstoffen-verbruikende industrieën en een vrije markt voor het aanbod van de beste ter wereld te verkrijgen verfstoffen.

¹⁾ De waarde van den totalen invoer van Engeland bedroeg de eerste 10 maanden van 1920 £ 1.650.752.970; die van de groep chemische praeparaten, verfstoffen enz. £ 28.683.134, dus nog geen 2 pCt. van het totaal.

De economische toestand van Britsch-Indië. — In de Vereenigde Staten, in West-Europa, in Zuid-Afrika en in Japan, overal heerscht een economische depressie. Ook Britsch-Indië doorleeft thans een zeer moeilijke periode van krapheid der geldmarkt en heftige conjunctuurdaling. Het laatste Board of Trade Journal bevat hieromtrent eenige bijzonderheden.

Het is algemeen bekend, dat op het einde van den oorlog Britsch-Indië een periode van ongekende welvaart doormaakte. De hooge prijzen der Indische producten maakten de stijgende kosten van levensonderhoud maar zeer weinig voelbaar. De merkwaardige industriële „boom” van 1919 betekende het hoogtepunt van een periode van fenomenalen voorspoed, groote expansie en gevaarlijke inflatie.

De eerste maanden van 1920 gaven een duidelijken achteruitgang te zien en de hierop volgende periode is bijna geheel beheerscht door de fluctuaties in den wisselkoers. Deze steeg in den aanvang van het jaar tot 2 s. 10 d. T.T. Dit betekende een krachtige rem op den export, waarbij zich nog een stagnatie op de

markten in Europa en de Vereenigde Staten voegde. De prijzen daalden en het voordeelig saldo der handelsbalans sloeg om in een nadeelig. De import daarentegen werd door den hoogen koers van de rupee bevorderd. De voorraden waren gedurende den oorlog opgebruikt en van den gunstigen koers werd thans gebruik gemaakt, deze aan te vullen. Dit leidde tot een enormen en steeds nog voortdurenden import van goederen uit Engeland en de Vereenigde Staten. Het gevolg was dat de rupee in October tot op 1 s. 7 d. daalde. Dit maakt den import dus 40 pCt. duurder dan tegen bovenvermelden koers, met welke prijsstijging evenwel geen stijging van den binnenlandschen prijs gelijken tred houdt. De bazaars kunnen de importprijzen niet betalen en importeurs trachten dus op groote schaal orders te annuleeren. Bovendien zitten de bazaars, hetgeen den toestand nog erger maakt, alleen zeer krap in hun kasmiddelen. Ook de daling aan de effectenbeurs heeft groote verliezen veroorzaakt. In verband met een en ander staat natuurlijk, dat de banken hun uitzettingen aanzienlijk hebben ingekrompen en zeer spaarzaam zijn met het verleen van voorschotten, totdat de aanwezige goederenvoorraden wat sneller gelijkwideerd worden.

In het geheele Oosten, van Bombay tot Yokohama, bestaat tegenwoordig een zeer ernstige congestie in den handel, gepaard gaande met een zeer gespannen financieelen toestand. Britsch-Indië is echter in een veel sterker positie dan sommige andere markten in het Oosten en indien slechts de goederen het binnenland in vervoerd konden worden en geconsumeerd werden, zou het vrouwen spoedig terugkeeren. De voorraden in het binnenland zijn niet groot. Noodzaak is evenwel dat importeurs verlies nemen.

Intusschen is het raadzaam, dat naar Britsch-Indië exporteerende huizen de bestaande moeilijkheden niet vergrooten door goederen te verschepen, waarvan zij kunnen vermoeden dat zij niet geaccepteerd worden. Vooral ten aanzien van de zaken gedreven met kleinere inlandsche firma's moet groote voorzichtigheid betracht worden. Vele firma's met weinig ervaring in den Indischen handel hebben gedurende de laatste jaren dergelijke zaken gedreven. Bij stijgende prijzen loopt alles wel goed af. In een crisistijdperk geraken deze inlandsche zaken echter spoedig in moeilijkheden en het gevolg is, dat de exporteur opgescheept blijft met een hoeveelheid goederen ergens in de binnenlanden van Br.-Indië, waarvan hij zich slechts ten koste van zware verliezen kan ontdoen. De nadruk moet er op gelegd worden, dat het voor elke onderneming noodzakelijk is, zoo voorzichtig mogelijk te zijn bij het afsluiten van zaken met kleine Britsch-Indische maatschappijen.

Het Sociaal Jaarboek voor Nederland, dat onder Redactie van Prof. Mr. P. J. M. Aalberse, Minister van Arbeid, Mej. Dr. J. van Anrooy, lector aan de Universiteit te Utrecht, Prof. Mr. P. A. Diepenhorst, hoogleeraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, Prof. Dr. D. van Embden, hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam, Mr. H. J. Nieboer, lid van den Gemeenteraad te 's-Gravenhage en H. Ch. G. J. van der Mandere, Secretaris, in 1918 en 1919 een tweetal jaargangen deed verschijnen, loopt, naar ons wordt medegedeeld, ernstig gevaar van niet te worden voortgezet, indien geen meer afdoende financieele grondslag voor zijn voortbestaan wordt gevonden.

Het zou niet voor den eersten keer zijn, dat eene nuttige uitgave, als hoedanig wij dit verzamelwerk van sociale gegevens beschouwen, niet kan worden voortgezet, omdat de uitgevers weigeren een risico te dragen, dat tot nu toe slechts verliezen aanbood.

De Redactie doet daarom op al degenen, die belang stellen in sociale aangelegenheden een beroep teneinde te verkrijgen, dat zich voor den aanstaanden derden jaargang en eventueel de latere jaargangen zoodanige

belangstelling uitsprekt, dat een noodzakelijke financiële grondslag voor het Jaarboek wordt gevonden.

Degenen, die zich reeds als intekenaar willen opgeven, kunnen dit doen ad f 5 bij A. W. Sythoff's Uitg. Mij. te Leiden: zij verkrijgen dan den derden jaargang tegen een lageren prijs dan later in den boekhandel kan worden berekend.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, October 1920.

M. Dewavrin, Quelques chiffres à propos des élections législatives françaises de 1919; M. Huber, Chronique de démographie; G. Roulleau, Chronique des banques et des questions monétaires.

Bank-Archiv. — Berlijn, 15 September 1920.

Dr. Koepfel, Die Richtlinien des Finanzministeriums für die Wertermittlung nach dem Notopfergesetz; Dr. H. F. Abraham, Steuereinquisition oder Schätzungsverfahren? Eine Kritik der Grenzen staatlicher Zwangsanwendung; Dr. B. Weil, Die Einführung der französischen Währung in Elsass-Lothringen; Dr. R. Wassermann, Die Bedeutung der Wuchergerichtsverordnung für den Bankier.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, Jahrg. 37, Band 1.

Dr. R. Schranil, Steuerpflicht, Steuerlast, Steuer-schuld; Dr. Fr. Diepenhorst, Die finanzrechtlichen Bestimmungen der Reichsverfassung; A. Heichen, Fonds im städtischen Haushalt einst und jetzt; Dr. Schmauser, Geschichtliche Entwicklung der Bierbesteuerung in Bayern; Dr. O. Schwarz, Die Finanzen der europäischen und der wichtigeren aussereuropäischen Staaten; Dr. R. van der Borght, Die Reichssteuergesetze von 1919.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, November 1920.

J. Brunton, Notes on the Bankruptcy Act, 1914; J. H. Rainey, Lien and set-off; E. S. Cockell, A company's lien on its own shares.

De West-Indische Gids. — 's-Gravenhage, September 1920.

Joh. F. Snelleman, Chineesche immigranten in Suriname; H. Weiss, De zending der Hernhutters onder de Indianen in Berbice en Suriname 1738—1816.

Idem. — 's-Gravenhage, October 1920.

Prof. Dr. K. Martin, Vroegere rijingen van den bodem in Nederlandsch West-Indië; Ferd. Greiner, Suriname en de oorzaken van de achterlijkheid dezer Nederlandsche kolonie; Mr. R. Bijlsma, De annotatiën van Gouverneur Jan Nepveu op Herlein's beschrijving van Suriname; Mr. B. de Gaay Fortman, Vreemdelingen?

Idem. — 's-Gravenhage, November 1920.

Jhr. L. C. van Panhuis, Luchtvaart in Guyana; Dr. H. D. Benjamins, De grenzen van Suriname; Mr. R. Bijlsma, De karteering van Suriname ten tijde van Gouverneur van Aerssen van Sommelsdijck; Jhr. L. C. van Panhuys, Een man van de dag.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, September 1920.

C. Weihe, Die kulturgeschichtliche Betrachtung der Technik; A. Eppler, Die deutsche Diamantindustrie; E. Singer, Altstoffverwertung; R. Hennig, Die Neugestaltung der Weltschiffahrt nach dem Kriege; J. Luebeck, Bayern und die Grossschiffahrtstrasse Rhein-Donau; A. Argelander, Der Standort der Industrien.

Bulletin de l'Institut Intermédiaire International. — Haarlem, 's-Gravenhage, October 1920.

La genèse de la paix; L'application du traité de

paix avec l'Allemagne; La Société des Nations; Avant-projet pour l'établissement de la Cour permanente de justice internationale visée à l'art. 14 du pacte de la Société des Nations présenté au Conseil de la Société par le Comité consultatif de juristes; L'organisation internationale du Travail; Aperçu de la jurisprudence du droit international.

Vragen des Tijds. — Haarlem, October 1920.

Bevat o.a.:

Mr. M. W. F. Treub, Bolsjewisatie en socialisatie; Mr. A. de Graaf, De Kinderrechter in Nederland; F. van der Laan, Handelonderwijs.

De Gids. — Amsterdam, October 1920.

Bevat o.a.:

Dr. P. Geyl, Disraëli. (Slot); Mr. Dr. K. H. Corporaal, Venezuela en wij.

Idem. — Amsterdam, November 1920.

Bevat o.a.: Dr. N. van Wijk, De Tsjecho-slovaakse Republiek. Indrukken en beschouwingen; Mr. P. C. J. A. Boeles, Het bronzen tijdperk in Gelderland en Friesland; Dr. G. Heymans, Wilhelm Wundt.

Zeitschrift für Handelswissenschaftliche Forschung. — Leipzig, Juli-Aug. 1920.

Dr. M. R. Lehmann, Zur Theorie der industriellen Kalkulation (Fortsetzung); Dr. W. Mahlberg, Bezugsrecht und Bilanzkurs.

Id. — Leipzig, Sept.-Oct. 1920.

Dr. F. Kürbs, Der deutsche Speditionsverkehr nach Frankreich.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

SEPTEMBER	1918	1919	1920
Inlagen	f 8.090.207	f 10.159.911	f 9.897.272
Terugbetalingen ..	„ 6.374.171	„ 9.617.736	„ 9.819.016
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 229.526.577	„ 260.973.182	„ 267.863.746
Nom. bedr. der uitst. staats-schuldboekjes op ultimo	„ 31.248.150	„ 36.463.200	„ 41.310.700
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	10.862	11.654	10.582
Aantal geheel afbetaald	5.051	6.735	8.024
Aantal uitstaande op ultimo	1.802.955	1.876.795	1.908.213

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	October 1920		October 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	96376	f 11.605.758	125440	f 8.985.880
door overschrijving *)	56986	„ 76.162.701	46168	„ 80.968.073
Particuliere rekeninghoud.	9456 ²⁾	„ 20.210.017	5932 ²⁾	„ 21.310.905
Saldo te goed part. rek. u.o.	—	„ 5.065.93*	—	„ 4.176.749

*) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentendiensten, zijnde f 17.702.530,08 in de maand October 1920 en f 24.742.764 in de maand October 1919. ²⁾ Aantal.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	October 1920		October 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H-bank plaatselijk...	38.093	f 2.366.194.028	29.023	f 1.378.693.529
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.356	„ 17.525.150	1.267	„ 7.390.655

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	{ Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2	16 Spt. '20
Bk.	{ Bel. Binn. Eff. 5 1/2	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
	{ Vrsch. in R.C. 6 1/2	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland	7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk	6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 1/2	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem.	7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disconto	N. York Call-money
	Part. disconto	Pralon-gatte				
27 Nov. '20	3 1/4-7/8	3 1/4-4	6 1/4	4-5/8	—	6-7 1)
22-27 N. '20	3 1/4-7/8	3 1/2-4	6 1/4	4-5/8	—	6-7
15-20 ,, '20	3 1/8-4 1/8	3 1/2-4	6 1/4	4-5/8	—	6-8
8-13 ,, '20	4 1/8-3/8	3 1/2-5	6 1/2-3/4	4-5/8	—	7-10
24-29 N. '19	4-1/4	4-5	5 1/4-7/8	4-5/8	—	6-8
25-30 N. '18	3-1/4	3-1/2	3 1/2-3 1/2	4-5/8	—	5-5/4
20-24 Juli '14	3 1/8-3/8	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/2-1/2	2 1/4	1 1/4-2 1/2

1) Noteering van 26 Nov. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Na een vrij bewogen opening op Maandag en Dinsdag was de wisselmarkt gedurende de verdere week zeer stil en bleven de koersen ongeveer op dezelfde hoogte. Ponden liepen op van 11.40 tot 11.48 maar daalden Woensdag weder tot 11.40, om daarna langzaam zonder groote omzetten tot 11.45 te stijgen. Parijs liep op tot 20.50 en daalde daarna tot ca. 19.90. België maakte ongeveer dezelfde schommeling. Ook Markten liepen aanvankelijk sterk op, maar hadden daarna hetzelfde verloop. Alleen Dollars maakten een uitzondering. Aanvankelijk nog sterk teruglopend, trad Woensdag een herstel in, waarna de koers tusschen 3.26 en 3.27 3/4 bleef schommelen. Kopenhagen en Christiania noteerden meestal gelijk en de dagelijksche verschillen waren zeer gering. Stockholm was meer bewogen. Het eindresultaat was echter hetzelfde. Zwitserland eveneens stil en zonder beweging. Spanje weder iets flauwer. Buenos Aires stationnair. Indië iets vaster 99 3/4-100 1/2.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
22 Nov. 1920..	11.45	20.20	4.95	1.—	21.35	3.26 1/4
23 ,, 1920..	11.45	20.30	4.80	1.02 1/2	21.55	3.23 7/8
24 ,, 1920..	11.40	20.—	4.67 1/2	1.—	21.22 1/2	3.25 1/2
25 ,, 1920..	11.39 1/2	19.75	4.55	0.95	20.95	3.26 1/4
26 ,, 1920..	11.42 1/2	19.87 1/2	4.72 1/2	0.97 1/2	20.90	3.27 1/4
27 ,, 1920..	11.45 1/2	20.—	4.77 1/2	1.—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.38	19.65	4.47 1/2	0.92 1/2	20.80	3.22 1/2
Hoogste ,, ,, 1)	11.48	20.50	5.22 1/2	1.10	21.70	3.28 1/2
20 Nov. 1920..	11.40	19.80	4.45	0.95	20.95	3.30
13 Nov. 1920..	11.33 1/2	19.42 1/2	3.92 1/2	0.92 1/2	20.42 1/2	3.36 1/2
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 19 Nov. 1920.

3) Idem van 12 Nov. 1920.

Data	Stock-holm	Kopen-hagen	Chris-tiania	Zwitser-land	Spanje	Batavia
22 Nov. 1920	63.10	44 35	44.10	51.30	43.50	99 1/2-100 1/2
23 ,, 1920	63.25	44.40	44.50	51.32 1/2	43.50	99 1/2-100 1/2
24 ,, 1920	63.20	44.40	44.50	51.22 1/2	43.25	99 1/2-100 1/2
25 ,, 1920	63.—	44.20	44.20	51.20	42.85	99 1/2-100 1/2
26 ,, 1920	63.10	44.30	44.30	51.30	43.—	99 1/2-100 1/2
27 ,, 1920	63.30	44.40	44.40	51.35	42.90	99 1/2-100 1/2
L'ste d. w. 1)	62.80	44.—	44.—	51.15	42.70	99 1/4
H'ste ,, ,, 1)	63.50	44.55	44.60	51.45	43.5	100 1/2
20 Nov. 1920	63.—	44.05	44.25	51.30	43.25	99-99 1/2
13 Nov. 1920	62.95	43.85	43.85	51.35	39.80	99-99 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
27 Nov. .. 1920	3.50.—	6.12	nom.	***
Laagste d. week	3.49.75	6.07	nom.	***
Hoogste ,, ,,	3 51.25	6.25	nom.	***
20 Nov. .. 1920	3.49.—	6.15	nom.	***
13 ,, .. 1920	3.37.50	5.79	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Nov. 1920	20 Nov. 1920	22-27 Nov. 1920 Laagste	27 Nov. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piaat. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	53 3/8	52 7/8	51	58 1/4
Calcutta	£ p. rup.	1/8 1/8	1/7 1/4	1/6 1/2	1/7 3/8
Hongkong ...	id. p. \$	3/3 7/10	3/9 3/8	3/4	3/8 7/8
Lissabon	d. per Mil.	9 1/8	7 1/2	7	8 1/2
Madrid	Peset. p. £	28.75	26.40	26.25	26.80
*Montevideo 1)	d. per \$	55 1/2	53 1/8	51 1/4	53 3/8
Montreal....	\$ per £	3.78 1/2	3.90	3.90	4.02
*R.d. Janeiro.	d. per Mil.	11 13/16	11 5/16	10 13/16	11 7/8
Rome	Lires p. £	96.75	92.00	88.00	95.50
Shanghai ..	£ p. tael	5/3 3/4	4/11 3/8	4/7	4/11 1/4
Singapore ...	id. p. \$	2/3 7/8	2/3 7/8	2/3 2 1/2	2/3 1 1/2
*Valparaiso..	d. p. peso	9 2 1/2	9 1/8	9 1/2	9 2 1/2
Yokohama ..	£ per yen	2/11 1/8	2/11 1/4	2/10 1/4	2/11

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transferst.

2) Noteering van 12 November. 3) idem van 26 November.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen

Date	Noteering te Londen	te New York
27 Nov. 1920.....	49 1/8	76
20 ,, 1920.....	49	75
13 ,, 1920.....	53 1/4	79 3/8
6 ,, 1920.....	54 3/8	82
29 Nov. 1919.....	72 3/8 1)	129
30 Nov. 1918.....	48 3/4	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1 1/2	54 1/8

1) Noteering van 28 November 1919.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 November 1920.

Activa.

Binnel. Wis-	H.-bk. f 76.708.493,40 1/2	
sels, Prom.,	B.-bk. ,, 5.719.227,42 1/2	
enz. in disc.	Ag.sch. ,, 100.506.86 1/2, 25	f 182.934.589,08

Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef. f 44.415.343,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ,,	—
	44.415.343,—

Beleeningen	H.-bk. f 99.341.432,51	
incl. vrsch.	B.-bk. ,, 21.544.697,20 1/2	
in rek.-crt.	Ag.sch. ,, 143.205.311,72	
op onderp.		f 264.131.441,43 1/2

Op Effecten	f 259.633.041,43 1/2
Op Goederen en Spec. ,,	4.498.400,—
	264.131.441,43 1/2

Voorshotten a. h. Rijk

Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 56.219.755,—
Muntmat., Goud ..	579.921.066,39
	f 636.140.821,39
Munt, Zilver, enz. ,,	20.171.366,32
Muntmat., Zilver ..	—
	656.312.187,71

Effecten	
Bel. v. h. Res.fonds. f 4.443.714.62 1/2	
id. van 1/5 v. h. kapit. ,,	3.841.107,37 1/2
	8.284.822,—

Geb. en Meub. der Bank	3.594.000,—
Diverse rekeningen	34.662.782,76 1/2
	f 1.209.285.737,76

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	1.078.031,740,—
Bankassigatiën in omloop	2.287.054,59 1/2
Rek.-Cour. } Het Rijk f —	
saldo's: } Anderen ,,	87.881.729,88
	87.881.729,88

Diverse rekeningen	16.095.213,28 1/2
	f 1.209.285.737,76

NED. BANK 29 November 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 421.876.517,43 1/2
 Op de basis van 2/3 metaaldekking..... „ 188.236.412,54
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.109.382.585,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

Meer Minder
 Disconto's 7.323.989,24 1/2
 Buitenlandsche wissels..... 943.353,—
 Beleeningen 1.211.256,60 1/2
 Goud
 Zilver 234.394,97
 Bankbiljetten 14.968.715,—
 Part. Rek.-Crt. saldo's 6.702.105,47 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
29 Nov. 1920	636.141	20.171	1.078.032	90.169
22 „ 1920	636.141	19.937	1.063.063	96.350
15 „ 1920	636.141	19.615	1.084.441	94.171
8 „ 1920	636.141	19.354	1.090.924	88.142
1 „ 1920	636.141	19.229	1.108.201	82.739
29 Nov. 1919	632.156	6.325	1.048.397	83.508
30 Nov. 1918	693.392	8.230	1.082.164	75.660
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
29 Nov. 1920	182.935	47.000	264.131	421.877	56
22 „ 1920	175.611	42.000	262.920	423.400	57
15 „ 1920	171.859	39.000	278.056	419.238	56
8 „ 1920	149.284	9.000	299.179	418.886	56
1 „ 1920	137.729	9.000	322.939	415.971	55
29 Nov. 1919	146.037	79.500	262.964	411.348	56
30 Nov. 1918	225.288	145.800	144.367	469.579	61
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	48.621 1)	76

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financien blijkt, dat uitstonden op:

	22 Nov. 1920	29 Nov. 1920
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 371.770.000,—	f 377.770.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 42.000.000,—	„ 47.000.000,—
Aan silverbons ..	„ 21.113.000,—	„ 21.113.000,—
Aan silverbons ..	„ 50.832.425,75	„ 51.191.852,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
20 Nov. 1920.....	***	***	580.500	
13 „ 1920.....	***	***	591.500	
6 „ 1920.....	***	***	586.500	
2 Oct. 1920.....	223.903	7.583	358.259	218.877
25 Sept. 1920.....	220.943	7.456	358.668	210.809
18 „ 1920.....	210.146	7.384	358.901	213.566
11 „ 1920.....	214.698	7.133	359.022	211.976
22 Nov. 1919.....	168.905	2.793	305.658	106.157
23 Nov. 1918.....	102.967	14.577	192.361	90.850
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.684

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
20 Nov. 1920		324.500	***	117.000	***	
13 „ 1920		339.000	***	115.000	***	
6 „ 1920		335.000	***	115.750	***	
2 Oct. 1920	29.276	34.690	138.544	23.405	116.210	40
25 Spt. 1920	29.032	34.904	135.016	21.625	114.690	40
18 „ 1920	29.391	35.150	143.779	22.170	113.173	39
11 „ 1920	29.545	24.469	154.896	20.004	107.724	39
22 Nov. 1919	15.362	15.009	172.976	47.912	89.577	42
23 Nov. 1918	8.965	17.206	81.132	19.754	61.168	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHEN BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulante	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
2 Oct. 1920 ..	1.053	2.157	916	1.836	896
25 Sept. 1920 ..	1.054	1.981	975	1.816	418
18 „ 1920 ..	1.053	2.005	900	1.824	424
11 „ 1920 ..	1.081	2.096	848	1.821	863
4 Oct. 1919 ..	961	1.615	1.084	1.552	461
5 Oct. 1918 ..	729	1.606	1.219	1.268	234
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulante	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
24 Nov. 1920	124.113	127.965	***	***	***
17 „ 1920	123.719	127.569	350.423	28.500	319.344
10 „ 1920	123.477	127.848	354.082	28.500	322.977
3 „ 1920	123.146	128.458	355.985	28.500	324.701
26 Nov. 1919	87.902	86.694	338.347	28.500	320.077
27 Nov. 1918	75.846	65.990	296.341	28.500	275.814
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. 1)
24 Nov. '20	62.401	74.107	17.989	105.315	14.598	11,83
17 „ '20	63.786	75.166	19.609	116.279	14.600	10,75
10 „ '20	62.701	73.222	19.816	112.470	14.079	10,64
3 „ '20	63.973	73.870	18.143	115.135	13.158	9,87
26 Nov. '19	38.335	80.080	19.308	100.989	19.658	16,33
27 Nov. '18	62.630	100.992	30.428	143.749	28.305	16,20
22 Juli '14	11.005	33.633	18.735	42.185	29.297	52 1/2

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHEN RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulante	Dekking-perc. 1)
6 Nov. '20	1.098.370	1.091.658	20.160.071	63.600.113	33
30 Oct. '20	1.098.214	1.091.667	21.340.019	63.596.445	34
23 „ '20	1.098.575	1.091.652	20.243.817	62.066.107	34
15 „ '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.756	34
7 Nov. '19	1.113.091	1.092.835	9.458.627	30.975.284	34
7 Nov. '18	2.578.655	2.560.263	3.187.226	16.959.253	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
6 Nov. '20	49.779.073	13.292.389	33.136.900	20.160.100
30 Oct. 1920	53.807.493	17.945.369	34.435.700	21.291.400
23 „ 1920	47.817.833	12.347.175	33.257.100	20.198.000
15 „ 1920	51.676.188	16.415.314	53.667.400	20.387.800
7 Nov. 1919	32.264.906	9.707.802	21.271.100	9.430.500
7 Nov. 1918	19.443.590	9.325.904	12.911.700	3.277.400
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
31 Oct. '19	325.475	14.271.649	32.954.000	49.403.131	7.641.871
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.669 goud, 51.979 buitenlandse goudwissels en 56.472 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarom in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
25 Nov. '20	5.491.697	1.948.367	264.856	599.212	26.600.000
18 " '20	5.499.877	1.948.367	268.915	601.355	26.600.000
12 " '20	5.449.767	1.948.367	270.761	661.321	26.600.000
4 " '20	5.486.848	1.948.367	284.173	657.796	26.600.000
27 Nov. '19	5.576.962	1.978.278	283.649	—	25.850.000
28 Nov. '18	5.462.095	2.037.108	319.263	1.449.219	17.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Cr. Parti- culieren	Rek. Cr. Staat
3.279.519	428.003	2.018.453	38.806.733	3.639.893	287.335	
3.226.915	437.145	2.054.705	39.256.257	3.804.150	37.351	
3.302.176	445.885	2.094.371	39.619.154	3.605.817	55.201	
3.660.129	452.967	2.049.763	39.645.897	3.636.194	30.049	
1.153.456	644.749	1.316.044	37.423.808	3.089.275	52.161	
816.112	1.037.959	1.080.290	29.072.412	2.816.043	31.282	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	100.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metal incl. buitnl. saldi	Beleen. van buitnl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Cr. partic.
25 Nov. '20	350.752	84.653	480.000	764.184	5.845.802	1.081.964
18 " '20	350.964	84.653	480.000	730.513	5.826.528	951.919
11 " '20	351.196	84.653	480.000	749.809	5.844.418	974.926
4 " '20	349.981	84.653	480.000	731.176	5.817.955	1.065.404
27 Nov. '19	352.213	84.955	480.000	387.154	4.670.895	2.134.917

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitnl.		
29 Oct. '20	2.003.320	1.347.622	74.686	161.718	3.351.303
22 " '20	1.994.611	1.363.663	80.441	162.659	3.356.199
15 " '20	1.992.101	1.330.828	87.021	162.810	3.353.271
8 " '20	1.996.324	1.297.178	90.409	161.944	3.322.123
31 Oct. '19	2.138.000	1.309.924	129.913	67.592	2.752.876
1 Nov. '18	2.052.229	1.213.139	5.829	53.456	2.515.504

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- king- perc. 1)	Percent. Goud- dekking circul. 2)
29 Oct. '20	3.099.672	2.417.529	97.753	43,1	47,2
22 " '20	3.049.948	2.450.065	97.692	43,3	47,3
15 " '20	3.093.390	2.692.618	97.594	42,7	46,6
8 " '20	3.101.361	2.506.899	97.519	42,9	46,9
31 Oct. '19	2.522.902	2.725.555	86.013	47,9	60,6
1 Nov. '18	2.123.019	2.347.692	79.360	56,6	51,3

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarom time deposits
22 Oct. '20	823	17.101.060	1.333.215	14.469.628	2.814.559
15 " '20	822	17.188.604	1.384.630	14.255.542	2.796.176
8 " '20	822	17.189.956	1.343.551	14.255.542	2.796.176
1 " '20	820	17.144.662	1.343.551	14.298.972	2.793.861
24 Oct. '19	778	15.425.888	1.387.175	13.658.084	2.056.087
25 Oct. '18	749	14.022.210	1.360.662	11.671.211	1.438.992

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 29 November 1920.

Nu het aspect der internationale beurzen nog absoluut niet beter is geworden en het er ook niet naar uit ziet, dat hierin spoedig aanmerkelijke verbetering zal komen, doordat de grond-oorzaak, de malaise in den goederenhandel, steeds voortduurt, duiken er af en toe geruchten op, die er op wijzen, dat men pogingen aanwendt, om de funeste gevolgen dezer malaise te verzachten en, zoo mogelijk, te voorkomen. Vooral op de beurzen van Berlijn en van New York is dit het duidelijkst merkbaar geweest, omdat er sprake van is, dat tusschen de Vereenigde Staten en de Deutsche Republiek een goederen-crediet afgesloten zal worden Wel is waar zijn de voorbereidingen hiertoe nog niet getroffen en zijn alle geruchten hieromtrent nog zeer vaag, doch indien de toestanden zich blijven ontwikkelen als tot op dit oogenblik het geval is, zou het niet onmogelijk zijn, dat invloedrijke en belanghebbende kringen de onderhandelingen in deze richting zouden openen. De loop der wisselkoersen heeft overigens dit prospect reeds vooruitgelopen; de dollarkoers is vrij sterk gereageerd, hetgeen gepaard is gegaan met een monteeren van den koers der Reichsmark.

De hoofd-oorzaak van de goederen-malaise moet dan ook in den stand der wisselkoersen worden gezocht. Aan den éenen kant bevindt zich Amerika, met een schat van voortbrengselen, die niet alle in het binnenland een débouché kunnen vinden; aan den anderen kant het groote midden-europeesche complex, dat door gebrek aan koopkracht niet in staat is die voortbrengselen tot zich te trekken. Het zou derhalve een wederzijdsch belang genoemd kunnen worden, indien over den afgrond der valuta-ontreddering de brug van het crediet geslagen zou kunnen worden. Wel is waar zijn te dezen opzichte reeds vroeger voorstellen gedaan, doch toen was de dringende noodzakelijkheid nog niet zoo sterk naar voren gekomen als thans, nu de afzet der Amerikaanse producten eenigszins begint te stokken. Nochtans zal het vermoedelijk nog geruimen tijd moeten duren, alvorens een crediet-overeenkomst in alle finesses tot stand zal worden gebracht. Als onderpand voor de richtige nakoming der Deutsche verplichtingen zou men in de Vereenigde Staten het in-beslag-genomen Deutsche particuliere bezit van vóór den oorlog willen beschouwen; met de bezitters zelf zou de Deutsche Regeering zich dan hebben te verstaan. Dit punt zou, hoewel er waarschijnlijk moeilijkheden te over gevonden zouden worden, geen onoverkomelijke bezwaren behoeven op te leveren, indien slechts tevoren vast zou staan, op welke waarde dit bezit kan worden gesteld. De vroegere taxaties gaven alle ongeveer een totaal van 500 miljoen dollar aan; nu het er op aankomt de waarde in de practijk tot toepassing te brengen, gaan de schattingen niet hooger dan 400 miljoen dollar.

Inmiddels is, zooals gezegd, langs officieelen weg nog niets tot stand gebracht. Ook aan de het eerst in aanmerking komende beurzen is nog niets van het vooruitzicht op een crediet-overeenkomst weerspiegeld. Wel is, zooals gezegd, de koers van de Mark iets gemonteerd en is dienovereenkomstig de prijs van den dollar eenigszins gedaald, doch de beurs te Berlijn heeft de gunstige overwegingen, die aan deze fluctuaties op de wisselmarkt ten grondslag liggen, niet in aanmerking genomen. Integendeel is het verloop daar ongeanimeerd geweest, volkomen in overeenstemming met den gang van zaken in de laatste tijden, die een lager peil voor de verschillende fondsen te aanschouwen gaf, naarmate de waarde van het Deutsche betaalmiddel in het buitenland steeg.

Ook te New York is nog niets doorgebroken van een meer optimistische opvatting in verband met de mogelijke levering van voorraden naar het buitenland. Zelfs de berichten omtrent het afsluiten van een handelsovereenkomst tusschen den heer Van der Lip en de Russische Regeering hebben geen uitwerking gehad. Nu is het eenzijdig waar, dat de stappen van den heer Van der Lip als zuiver persoonlijk zijn te beschouwen, al zal dan wel een bankgroep haar steun verleenen en anderzijds, dat de Russisch-Amerikaansche Kamer van Koophandel het afsluiten van een overeenkomst en het afstaan van Siberische concessies heeft tegengesproken, doch in normale tijden pleegt de beurs dergelijke gebeurtenissen vooruit te loopen, ook als zij later worden gedemonteerd. Een en ander is wel een bewijs voor het vergevorderde stadium van depressie, waarin Wallstreet zich op dit oogenblik bevindt.

De nog niet gereleveerde vastelands-beurzen geven overigens geen aanleiding tot een opgewekte beschouwing. Na de definitieve nederlaag van generaal Wrangel schijnt er in Parijsche Regeeringskringen geen hoop meer te bestaan

op het verdrijven der Bolsjewiki door buitenlandsche inmen-
ging of buitenlandschen steun aan de verschillende legers en
is men er toe overgegaan particulieren handelaren geen
beletselen meer in den weg te leggen, indien zij den handel
met het voormalige Tsarenrijk weer willen opnemen. Hoe
verblijvend dit op zich zelf voor sommige kringen in
Frankrijk kan worden geacht, bij het publiek heeft het alle
hoop op een eventuele regeling van de Russische schulden
den bodem ingeslagen en hoewel dit op zich zelf misschien
ook weder overdreven moge zijn (indien Rusland langzamer-
hand weder in den kring der naties wordt betrokken, zal
vermoedelijk toch een schuldregeling niet kunnen uit-
blijven), ter beurze heeft deze gang van zaken geen pret-
tigen indruk gemaakt. De omzettingen zijn dan ook minimaal
en de tendens is eerder neergaand.

Ook vanuit Londen hebben ons geen opgewekte be-
richten bereikt. Verschillende emissies zijn mislukt en hoe-
wel de statistiek van den handel gedeceideerd betere cijfers
te aanschouwen geeft, is de wisselmarkt op Engeland we-
nig stabiel en eerder flauw te noemen. De hoofdoorzaak
hiervan is wel te vinden in het feit, dat Engeland groote
hoeveelheden artikelen in het buitenland, voornamelijk
Amerika, op korten termijn heeft gekocht, welke het in
verwerkten vorm aan andere landen heeft afgeleverd, doch
op credit. De directe schulden kunnen dus niet veroeffend
worden met de directe vorderingen en dit veroorzaakt
eenige stagnatie op de wisselmarkt, hetgeen, gevoegd bij de
algemeene tendens in het buitenland, het optimisme van de
effectenbeurs niet heeft kunnen versterken.

Te o n z e n t is de markt meerendeels uiterst loom ge-
bleven. In de afdelingen voor *staatsfondsen* is dit natuur-
lijk niet naar voren gekomen, omdat deze afdeling mee-
rendeels afhankelijk is van andere factoren, met name van
de geldmarkt. En deze is de laatste dagen vrij ruim geble-
ven. Hierdoor is het dan ook te verklaren, dat de meeste
binnenlandsche soorten nog een kleine verbetering hebben
kunnen aantoonen.

Wat de buitenlandsche staatspapieren betreft, was men
voor Russen zeer ongeanimeerd gestemd. Hoe sterker het
bolsjewieksch bewind er voor komt te staan, hoe minder
vertrouwen men over het algemeen in de erkenning der
vroegere staatschulden krijgt. De meeste soorten waren
dan ook op lagere prijzen aangeboden.

		23 Nov.	26 Nov.	29 Nov.	Rijzing of daling.
5 $\frac{0}{10}$ Ned. W. Sch. 1918	82 $\frac{1}{8}$	82	81 $\frac{15}{16}$	82	- $\frac{1}{16}$
4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ " " " 1916	81 $\frac{9}{16}$	81 $\frac{15}{16}$	82 $\frac{1}{4}$	82	+ $\frac{1}{16}$
4 $\frac{0}{10}$ " " " 1916	73 $\frac{1}{4}$	72 $\frac{3}{8}$	73 $\frac{3}{8}$	73	+ $\frac{1}{8}$
3 $\frac{0}{10}$ " " "	52	52 $\frac{1}{16}$	52 $\frac{1}{16}$	52	+ $\frac{1}{16}$
2 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ Cert. N. W. S.	42 $\frac{3}{8}$	43	43	43	+ $\frac{1}{8}$
5 $\frac{0}{10}$ Cost-Indië 1915	87 $\frac{1}{2}$	88	87	87	- $\frac{1}{2}$
4 $\frac{0}{10}$ Hongarije Goud	3	3	3	3	
4 $\frac{0}{10}$ Oostenr. Kronenrente	1 $\frac{15}{16}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{1}{4}$	+ $\frac{1}{16}$
5 $\frac{0}{10}$ Rusland 1906	11	10	10	10	- 1
4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ Twangorod Dombro...	9 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{1}{8}$	8 $\frac{1}{8}$	- 1 $\frac{1}{8}$
4 $\frac{0}{10}$ Rusland Cons. 1880	9 $\frac{7}{8}$	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	- 1 $\frac{1}{8}$
4 $\frac{0}{10}$ Rusl. bij Hope & Co.	10	10	9	9	- 1
4 $\frac{0}{10}$ Servië 1895	17 $\frac{1}{2}$	17 $\frac{1}{2}$	17 $\frac{1}{2}$	17 $\frac{1}{2}$	
4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ China Goud 1898	55 $\frac{1}{8}$	55 $\frac{1}{8}$	55 $\frac{1}{8}$	55 $\frac{1}{8}$	
4 $\frac{0}{10}$ Japan 1899	58	58	58	58	
4 $\frac{0}{10}$ Argentinië Buitenl...	57 $\frac{3}{16}$	57 $\frac{3}{16}$	57 $\frac{3}{16}$	57 $\frac{3}{16}$	
5 $\frac{0}{10}$ Brazilië 1895	53	53	53	53	
5 $\frac{0}{10}$ " 1913	55	55	55	55	

De locale markten hebben echter vrijwel alle een beeld
van verwoesting te aanschouwen gegeven. Slechts twee uit-
zonderingen kunnen hier worden gereleveerd, met name de
tabaks- en de *rubber-afdeeling*. De eerste was bij uitstek op-
gewekt, in verband met de zeer mooie resultaten, door de
meeste ondernemingen op de jongste inschrijvingen behaald
en met de vooruitzichten voor den volgenden oogst. De
meest in het oog vallende verbeteringen zijn hier behaald
door de Senembah en de Medan Tabak Maatschappij.

De *rubber-afdeeling* was eenigszins meer geanimeerd
door de betere prijzen, die voor het ruwe product uit Lon-
den werden gemeld. Wel is waar heeft men hieraan in rub-
berkringen geen groote waarde gehecht, doch op het zeer
lage niveau, waarop de prijs voor ruwe rubber thans aan-
gekomen is, is slechts een minimale verbetering noodig,
om de hoop bij een deel van het publiek weder te doen her-
leven.

Bij alle overige afdelingen echter hebben koersverliezen
van beteekenis den boventoon gevoerd. Het heeft geen zin,
iedere afdeling in het bijzonder te bespreken, daar de ge-
heele beurs door dezelfde motieven werd beheerscht en een
daling of stijging in het ééne fonds onmiddellijk een gelijke
beweging in een andere rubriek te voorschijn riep. Zoo

oefende b.v. het feit, dat aandelen Koninklijke Petroleum
Mij. op een gegeven dag iets beter uit Parijs werden ge-
seind, een stimulerende werking op de *suikermarkt* uit,
terwijl omgekeerd een daling in aandelen H. V. A. een
reactie van aandelen Koninklijke Petroleum Mij. te voor-
schijn riep. Het zijn op dit oogenblik geen factoren van
bijzonderen, doch van zeer algemeene aard, die het aspect
der beurs beheerschen en zoo komt het ook, dat, behou-
dens een enkele uitzondering, de beurs van het oogenblik
als één geheel kan worden beschouwd, waarbij de bijzondere
overwegingen van één enkel fonds of van een rubriek van
fondsen geen rol van beteekenis kunnen spelen. Wil men
een enkele rubriek er uit lichten, dan zou het zijn de
afdeeling voor binnenlandsche industriële waarden, die
boveen van aanbod te lijden heeft en voor welke fondsen,
in tegenstelling met suiker-, petroleum- en dergelijke pa-
pieren somtijds niet de allergeingste vraag bestaat. Hier-
door is dan ook vaak iedere handel uitgesloten en zijn ver-
schillende fondsen uit de officieele notering vervallen, om-
dat zij langer dan vier weken niet verhandeld zijn.

	23 Nov.	26 Nov.	29 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	178 $\frac{1}{4}$	178	177 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{4}$
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	196 $\frac{1}{2}$	190 $\frac{1}{4}$	192 $\frac{1}{4}$	- 4 $\frac{1}{4}$
Rotterd. Bankvereniging..	134	131 $\frac{1}{2}$	131 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Amst. Superfosfaatfabriek..	152	150	150	- 2
Van Berkel's Patent	108	108	107 $\frac{1}{4}$	+ 1 $\frac{1}{4}$
Insulinde Oliefabriek	115 $\frac{1}{4}$	108 $\frac{1}{2}$	109 $\frac{1}{4}$	- 6
Jurgens' Ver. Fabr. praand.	91 $\frac{3}{4}$	91 $\frac{1}{4}$	91 $\frac{1}{8}$	- $\frac{3}{8}$
Ned. Scheepshouw-Mij	120	120	120	
Philips' Gloeilampenfabriek	780	799 $\frac{1}{2}$	767 $\frac{1}{2}$	- 12 $\frac{1}{2}$
R. S. Stokvis & Zonen ...	593	576	577	- 16
Vereenigde Blikfabrieken..	125 $\frac{1}{4}$	123	125 $\frac{1}{8}$	- $\frac{1}{8}$
Compania Mercantil Argent.	197 $\frac{1}{2}$	187 $\frac{1}{2}$	188	- 9 $\frac{1}{2}$
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	276	260 $\frac{1}{8}$	267 $\frac{3}{8}$	- 8 $\frac{1}{8}$
Handelsver. Amsterdam ..	656 $\frac{1}{4}$	626	640	- 16 $\frac{1}{2}$
Linde Teves & Stokvis	158 $\frac{3}{4}$	150	140	- 18 $\frac{3}{4}$
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	123 $\frac{1}{2}$	120	121 $\frac{3}{4}$	- 1 $\frac{1}{4}$
Tels & Co's Handel-Mij	102	103 $\frac{1}{2}$	102	
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	277	261	267	- 10
Kon. Petroleum-Mij.	698 $\frac{1}{4}$	659	668 $\frac{1}{2}$	- 29 $\frac{1}{4}$
Orion Petroleum-Mij.	65	64 $\frac{1}{8}$	65	
Steana Romana Petr.-Mij...	150 $\frac{1}{2}$	150	150 $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$
Amsterdam-Rubber-Mij.	156 $\frac{1}{2}$	155 $\frac{1}{2}$	161 $\frac{3}{4}$	+ 5 $\frac{1}{4}$
Nederl.-Rubber-Mij.	80	80	80	
Oost-Java-Rubber-Mij.	225	222 $\frac{3}{4}$	235	+ 10
Deli-Maatschappij	501	509 $\frac{1}{2}$	514	+ 13
Medan-Tabak-Maatschappij.	292	304	318	+ 26
Senembah-Maatschappij	616	649	659 $\frac{1}{2}$	+ 43 $\frac{1}{2}$

Scheepvaartwaarden:

	23 Nov.	26 Nov.	29 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	321	305	310	- 11
" " " gem.eig.	310	295	302	- 8
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. .	183	185	185	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	49	49	49	
Hollandische Stoomboot-Mij.	140	140	140	
Java-China-Japan-Lijn	207	201	200	- 7
Kon. Hollandische Lloyd ..	120 $\frac{1}{2}$	116	116 $\frac{1}{4}$	- 4 $\frac{1}{4}$
Kon. Ned. Stoomb.-Mij. ..	162	156	155 $\frac{1}{4}$	- 6 $\frac{3}{4}$
Koninkl.-Paketaart Mij... ..	173	175 $\frac{1}{4}$	171	- 2
Maatschappij Zeevaart	170 $\frac{1}{4}$	175	175	+ 4 $\frac{3}{4}$
Nederl. Scheepvaart-Unie..	184 $\frac{3}{8}$	182	181 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{1}{8}$
Nievelt Goudriaan	365	351	349 $\frac{1}{2}$	- 15 $\frac{1}{2}$
Rotterdamsche Lloyd	181 $\frac{1}{2}$	178 $\frac{3}{4}$	176 $\frac{1}{2}$	- 5
Stoomv.-Mij., „Hillegersberg”	246 $\frac{1}{2}$	246 $\frac{3}{4}$	246 $\frac{1}{2}$	
" " „Nederland” ..	204 $\frac{1}{4}$	205	207 $\frac{1}{2}$	+ 3 $\frac{1}{4}$
" " „Noordzee” ..	68 $\frac{1}{4}$	68 $\frac{1}{4}$	68 $\frac{1}{4}$	
" " „Oostzee”	184	184	184	

De *Amerikaansche markt* bleef zwak, in overeenstemming
met New York en met den dalenden dollarkoers.

	23 Nov.	26 Nov.	29 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	156 $\frac{1}{8}$	156 $\frac{1}{8}$	156 $\frac{1}{8}$	
Anaconda Copper	108 $\frac{1}{2}$	106	106	- 2 $\frac{1}{2}$
Un. States Steel Corp.	108 $\frac{3}{4}$	106	105 $\frac{3}{4}$	- 1
Atchison Topeka	109 $\frac{3}{4}$	109	109	- $\frac{3}{4}$
Southern Pacific	145	145	145	
Union Pacific	155 $\frac{1}{2}$	154 $\frac{3}{4}$	155 $\frac{1}{2}$	
Int. Merc. Marine orig. Com.	20 $\frac{15}{16}$	20	20 $\frac{1}{16}$	- $\frac{7}{8}$
" " " " prefs.	74	66 $\frac{1}{4}$	66 $\frac{1}{4}$	- 7 $\frac{3}{4}$

De *geldmarkt* was ruim; prolongatie doorgaans 3 $\frac{1}{2}$ &
4 pCt.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Dec.	Lijnzaad Dec.
27 Nov. '20	155 1/8	66 3/8	47 7/8	17,05	9,05	18,75
20 „ 20	169	64 1/8	43 3/8	18,95	9,25	20,10
28 Nov. '19	226	136 3/8	74 1/8	14,70 1)	7 00	24,75 2)
27 Nov. '18	226	124 3/4	71 3/8	11,80 1)	5,50	19,05 4)
27 Nov. '17	220	124 1/4	72	12,10 3)	8,20	15,10
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Jan. 4) per Febr.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	29 Nov. 1920	22 Nov. 1920	29 Nov. 1919
Tarwe*	25 50	26,50	—
Rogge (No. 2 Western) 1)	24,50	25, —	—
Maïs (La Plata)	290, —	300, —	405, —
Gerst (48 lb. feeding) .. 2)	380, —	390, —	440, —
Haver (38 lb. white cl.) .. 1)	18, —	18,50	22, —
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) 3)	215, —	222 50	285, —
Lijnzaad (La Plata)	522, —	540, —	915, —

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) p. 1000 K.G. 4) per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22-27 Nov. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tjdoak 1919	22-27 Nov. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tjdoak 1919	1920	1919
Tarwe	28.422	603.796	393.883	—	120 456	135.702	724.252	529.585
Rogge	11.086	189.911	72 166	—	752	25.653	190.663	97.819
Boekweit	—	3.268	4.324	—	—	—	3.268	4.324
Maïs	25.511	425 915	191 345	ca. 850	57 690	23 465	483.605	214.810
Gerst	6.185	69.645	134.492	—	4.772	63.065	74.417	197.557
Haver	440	25.906	161.187	—	—	7.633	25.916	168.820
Lijnzaad	297	53 536	84.408	—	34.723	25.566	88.259	109 974
Lijnkoek	1.034	37.728	69.049	—	3.106	200	40.834	69.249
Tarwemeel	—	26.157	192.524	—	—	37.435	26.157	229.959
Andere meelsoorten	998	32.527	156.887	—	100	10.708	32.627	167.595

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 30 November 1920.

De tarweprijzen zijn in Noord-Amerika in de afgelopen week verder gevoelig gedaald, waartoe de zeer gunstige berichten uit Argentinië veel hebben bijgedragen. De termijnmarkt te Buenos Aires gaf tengevolge van de gunstige berichten dagelijks lagere noteringen te zien. In Noord-Amerika blijven de aanvoeren steeds ruim, waartegenover slechts een geringe vraag voor export bestaat. De locomarkt te New York toont dan ook over de afgelopen week eene verlaging van bijna 24 c. per bushel aan. De verschepingen van Indië beloven zeer groot te worden en één en ander veroorzaakte, dat de Europeesche importlanden zich zeer gereserveerd toonen.

Maïs was voortdurend flauw gestemd en wel tengevolge van verdere daling der vrachten en van den druk tot verkoopen door Noord-Amerika. In Engeland werd in den laatsten tijd maïs verhandeld tot prijzen, welke gelijk stonden met den f.o.b.-prijs in Argentinië, dus zonder eenige marge voor vracht. Dat deze daling dus overduidelijk was, is gemakkelijk te begrijpen. Op het einde der week herstelde zich de markt in Engeland dan ook aanmerkelijk. Op het continent waren de prijzen niet zoo gedrukt en Duitschland, alwaar het verbruik van maïs steeds grooter wordt, was tot de dalende prijzen sterk als koper in de markt. De verschepingen van Argentinië waren in de afgelopen week weder tamelijk groot. Van den Donau was nogal dringend aanbod van afgeladen en stoomend goed, hetgeen tot lage prijzen vlot werd opgenomen.

Gerst was tengevolge van dringend aanbod van Noord-Amerika eveneens flauw gestemd en houders waren tot zeer groote concessies gedwongen.

Lijnzaad. De daling van lijnzaad zette zich in de afgelopen week nog voort tengevolge van het feit, dat Amerika nog steeds uit de markt blijft. In Europa is de kooplust op het lagere niveau evenwel zeer vermeerderd en tengevolge hiervan was de stemming op het einde der week aanzienlijk beter.

Nederland. In tarwe ging deze week tot de verlaagde prijzen weinig om. Naar Duitschland kwamen geregeld afdoeningen tot stand.

Voor directe levering bleef van de zijde der consumptie steeds goede belangstelling bestaan, met het resultaat, dat de voorraden hier in de haven uiterst gering zijn. Voor stoomende maïs blijft men terughoudend gestemd, echter trad de Deutsche handel voor deze positie sterk als koper op den voorgrond. Ook op afloading naar Hamburg werden groote kwantiteiten omgezet.

Gerst was matig gevraagd en de prijzen brokkelden gevoelig af. Alleen voor Donaugerst blijft goede vraag van Deutsche zijde bestaan.

Lijnzaad. Bij de dagelijks dalende lijnzaadprijzen daalde

lijnolie in een nog sneller tempo, doch de overdrijving, waaraan men zich schuldig maakte, wreekte zich in een scherpe reactie, waardoor tenslotte vrij veel zaken in lijnzaad tot stand kwamen. De prijzen zijn aan het slot der week niet onaanzienlijk boven het laagste van de week.

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	29 Nov. '20	22 Nov. '20	15 Nov. '20	29 Nov. '19	29 Nov. '18
New York voor Middling ..	15,75 c	17,10 c	19,25 c	39,50 c	29,05 c
New Orleans voor Middling	15, — c	16, — c	18,25 c	39, — c	29,25 c
Liverpool voor Fy Middling	11 56 d	13,71 d	15,65 d	25,48 d 1)	22,37 d 2)

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaanse havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 26 Nov. '20	Ooreenkomstige perioden	1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	1966	1533	1327	
„ Atlant. Havens	503	1186	771	
Uitvoer naar Gr. Brittannië	637	1028	670	
„ „ 't Vasteland.	971	901	572	
„ „ Japan etc...				

Vorraden in duizendtallen	26 Nov. '20	28 Nov. '19	29 Nov. '18
Amerik. havens	1353	1516	1395
Binnenland	1366	1189	1270
New York	?	69	140
New Orleans	?	450	381
Liverpool	874	590	266

1) Notering van 28 Nov. 1919. 2) Middling.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,

Manchester, d.d. 24 November 1920.

Prijzen van Amerikaanse katoen zijn bijna dagelijks gedaald door groote aanbiedingen uit het Zuiden, de daling in graanprijzen en ook de flauwe effectenmarkt. Het laatste ginnersbericht geeft het aantal gedinge balen aan als 8.920.000 tot 13 November tegen slechts 7.471.000 balen verleden jaar en 8.706.000 het jaar daarvoor. Egyptische katoen is ook lager zonder zaken.

De garenmarkt blijft zeer flauw, speciaal voor het binnenland. Bundelgarens voor het Oosten ondervinden nog eenige belangstelling en hierin zijn nogal vrij veel orders gepiaast, echter tegen slechte prijzen. Warps boomen en

cops worden alle dringend aangeboden, daar men slechts voor directe levering koopt en niemand voorraden schijnt te willen maken. Terwijl men algemeen aanneemt, dat prijzen op een veiliger basis zijn gekomen, blijft de stemming toch zeer onbevredigend, zoodat eigenlijk niemand durft te koopen.

De vraag naar manufacturen is bepaald minder en de markt blijft flauw, zoodat er absoluut geen vertrouwen is. Prijzen zijn lager en met uitzondering van enkele orders voor Calcutta in gebleekte goederen en dhooties, is de toestand voor fabrikanten steeds slechter geworden. Als er eenige vraag mocht opkomen, kan men stellig hogere prijzen verwachten, aangezien fabrikanten zeker niet tegen de tegenwoordige prijzen doorverkoopen, daar deze alle grof verlies laten. Als de markt in een pessimistische stemming is, zooals thans, wordt dit dikwijls overdreven en het is niet onmogelijk, dat een opleving van de vraag terstond het geheele aanzien van de markt zou veranderen. Deze wordt bovendien nog ongunstig beïnvloed door de geldschaarste en de fluctuaties in de buitenlandse wisselkoersen.

17 Nov. 24 Nov.

17 Nov. 24 Nov.

Liverpoolnoteeringen.

T.T. op Indië ... 1/7 1/2, 1/7 1/2

F.G.F. Sakellaridis 36,00 32,00 T.T. op Hongkong 3/9 1/2, 3/4

G.F. No. 1 Oomra 8,00 7,25 T.T. op Shanghai 5/0 1/2, 4/8 1/2

SUIKER.

Tengevolge van de daling van den suikerprijs op de wereldmarkt kon het hier te lande bestaande stelsel van suikerprijsregeling en suikerverdeeling niet gehandhaafd blijven en zijn alle beperkende maatregelen thans opgeheven.

De binnenlandsche industrie toonde vóór het bekend worden der opheffing der Regeeringsmaatregelen eenige belangstelling voor loco Java-suiker, waarvan een en ander afgedaan werd tot f 56,— en f 54,—.

Ook in Engeland is de rantsoeneering met 27 Nov. geëindigd en wordt verwacht dat de controle der Regeering op den suikerhandel binnenkort geheel zal ophouden. De door de Royal Commissie in de laatste weken gedane inkoop van Braziliaansche en Peru suiker bedragen ongeveer 40.000 resp. 20.000 tons.

Op de verschillende markten is de daling van den suikerprijs tot stilstand gekomen en blijkt uit de hogere termijnnoteringen op de New Yorksche beurs, dat men aldaar voor de toekomst iets beter gestemd is. De notering voor Spot Centrifugals bleef onveranderd 5.76 c., terwijl de laatste notering voor levering op termijn luidde: 5.37 voor Dec., 5.34 Jan., 5.44 Mei, 5.54 Juli.

Ook in Java is de stemming iets minder flauw en verwisselden eenige tweedehands partijen van eigenaar tot f 25.—/26.— voor suiker No. 16—20. Australië interesseerde zich voor deze bruine Javasuiker, terwijl Britsch-Indië zich geheel uit de markt teruggetrokken heeft.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tales Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.	
			Dec./Jan.	Dec./Jan.	
24 Nov. '20	f —	100/-	41/-	—	\$ cts. 5,76
17 " '20	" —	100/-	41/-	—	6,51
24 Nov. '19	" —	72/-	59/6	—	7,28
24 Nov. '18	" —	64/9	—	—	7,28
11 Juli '14	" 11 1/2	—	—	—	3,26

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De markt is in de afgelopen week iets levendiger geweest, ofschoon koopers voorzichtig waren bij hunne operaties. In Duitsland zijn de koers-schommelingen nog steeds zeer groot, hetgeen min of meer belemmerend werkt op de zaken. Aan de La Plata werden verkocht 3000, San-sinena ossen, onder zout 10 November, tegen 12³/₁₀ d.; 18.000 Las Palmas ossen, September/October slachting en 50.000 Swift ossen, September/October slachting, tegen 12³/₁₀ d.; 1000 La Blanca ossen, November slachting, tegen 46 \$oro, naar de V. S.; 4000 Swift Cold Storage La Plata ossen, November slachting, à 47¹/₂ \$oro.

In Liverpool werden verkocht 3000 loco Smithfield, langhaar, tegen 11¹/₂ tot 11¹/₂ pence.

Droge La Plata-huiden zijn iets vaster en worden hooger gehouden.

De Saladero Montevideo en Saladero Union del Posario

(Swift) slachtingen zullen eind December 1920 aanvangen, die van Saladero Bovril, Santa Elena en Saladero Dickinson Itaqi van Januari tot Maart 1921. De slachtingen van de andere Saladeros zullen niet voor April 1921 beginnen.

De Frigorifico slachtingen bedroegen 160.000 in October 1920, tegen 195.000 in October 1919. Het tekort over de eerste 9 maanden van 1920 bedraagt circa 837.000 stuks (2.354.747 in 1919, tegen 1.517.590 in 1920).

Te Rotterdam werden afgedaan: 1000 gezouten ossenhuiden Concordia Saladero, Mei slachting, circa 26 kilo wegend, loco; 3000 droge Buenos Aires Americanos huiden, loco Le Havre, beide partijen tot geheimen prijs.

Inlandsche huiden: De verkoopen in de laatste weken in de V.-S. bedroegen 500.000 Packerhuiden, tegen 16 \$ cents voor zware Texas, 15 \$ cents voor unbranded cows en 13 \$ cents voor brands; deze transactie heeft echter geen invloed op de Europeesche markt gehad. Leipzig was 10 pCt. en Parijs 20 pCt. lager. Hier te lande komen bijna geen zaken tot stand, aangezien houders nog niet voldoende rekening met de daling houden.

Kalfsvellen flauw, zonder zaken.

Looistoffen: Quebracho op levering wordt tegen £ 35/36.— aangeboden. Voor de Forestal Quebracho welke hier ligt opgeslagen, bestaat voldoende vraag, doch de vraagprijs is te hoog om tot zaken te kunnen komen. Voor mimosa, divi-divi en myrabolanen bestaat meer interesse; eenige kleine zaken werden afgesloten.

27 November 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
27 Nov. 1920	518.000	7.650	2.634.000	9.600	12 ¹ / ₄
20 " 1920	512.000	7.625	2.536.000	9.600	11 ¹ / ₈
13 " 1920	484.000	7.825	2.463.000	10.000	11 ¹ / ₈
27 Nov. 1919	354.000	9.800	1.716.000	1)	18 ³ / ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
27 Nov. 1920	60.000	1.259.000	291.000	5.127.000
27 Nov. 1919	64.000	1.134.000	119.000	2.644.000

1) Niet genoteerd.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in October 1920 verkocht 26.336 picols Gouvernements-Banka-tin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 4.577.000,—. (St.ct.)

VERKEERSWEZEN.**SCHIEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
22/27 Nov. 1920	—	—	9/-	9/6	50/-	50/-
15/20 " 1920	—	—	—	—	60/-	60/-
24/29 Nov. 1919	—	—	1) f 80	2) 8/6	210/-	2) 65/-
25/30 Nov. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rtoier	Rotterdam	Gothenburg
22/27 Nov. 1920	20/-	25/-	20/-	30/-	—	—
15/20 " 1920	17,6	23/-	20/-	—	15/-	—
24/29 Nov. 1919	60/-	80/-	70/-	47/8	f 10,-	Kr. 40
25/30 Nov. 1918	69/-	101/3	200/-	85/-	f 15,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/8	3/2	4/-

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
22/27 November 1920..	65/-	—	—	90/-
15/20 „ 1920..	—	—	—	95/-
24/29 November 1919..	130/-	175/-	—	230/-
25/30 November 1918..	275/-	500/-	—	190/-
Julij 1914..	14/8	16/8	25/-	22/8

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 22 tot 29 November 1920.

In de afgelopen berichtsweek was de scheepvaart van Ruhrort naar den Bovenrijn zoo goed als stop gezet; slechts enkele bijzondere schepen werden nog bergwaarts gesleept. Het water bereikte dan ook in de afgelopen week de sinds menschenheugenis ongekende laagte van 36 cM. Cauber Pegel.

Het sleeploon Rotterdam—Ruhrort bedroeg ongeveer 240 cents tarief. De huren van Rijnschepen werden iets lager genoteerd dan in de vorige week en deze bedroeg aan het einde der berichtsweek 7 cents per ton per dag.

In Antwerpen bedroeg de huur voor reizen naar de Rijnstations ongeveer 40 centimes per ton per dag. In Ruhrort werden nog schepen aangenomen, hoofdzakelijk om te lichten, voor Mk. 1,35 per ton per dag.

De vracht voor exportkolen van Ruhrort naar Rotterdam bedroeg f 2,— per ton met vrij sleepen.

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM en ROTTERDAM

Agentschappen in Nederland en Indië:

'S-GRAVENHAGE,
TILBURG, LEEUWARDEN,
OISTERWIJK, UDENHOUT,
LOCHEM, BORCULO,
BATAVIA, SOERABAYA,
SEMARANG, BANDOENG,
MEDAN en WELTEVREDEN

DE RECORD SIGAREN
VAN NEDERLAND.

IN
ALLE
KRINGEN
ROOFT MEN
BRAZILIAANTJES
LA CELESTA
SULEIKA
PAULUS POTTER
WILLIAM PITT
LORD DOUGLAS

VERKRIJGBAAR BIJ DE
VOORNAAMSTE WINKELIERS
FABRIKAAT F. VAN GARDINGE & CO
EINDHOVEN — HOLLAND

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Inst. v. Accountants)

MAURITSWEG 13 B

ROTTERDAM.

De praktijk van den
Wereld-Graanhandel

DOOR

JAN SCHILTHUIS

Prijs . . . f 4,50

Verkrijgbaar in den Boekhandel en
bij NIJGH & VAN DITMAR'S UIT-
GEVERS-MAATSCHAPPIJ, R'dam.

CANOV-
HERFKENS

Schoorsteenbouw

VENLO

HOLLANDSCHE STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ

Telefoonnummers: **AMSTERDAM—ROTTERDAM**

Noord 1411, 1699, 3011, 7396, 8941, 9030, 9035.

Telegram-adres:

HOLLANDIABOOT AMSTERDAM.

Geregelde afvaarten
van
Amsterdam naar:

Londen en Hull iederen Dinsdag en Zaterdag.
Leith (Glasgow, Edinburgh) iederen Vrijdag.
Aberdeen Vrijdags om de 14 dagen.
Dundee Vrijdags om de 14 dagen.
Le Tréport (Parijs) iederen Zaterdag.
Liverpool en Belfast om de 10 dagen.
Fowey, Bristol, Swansea om de 14 dagen.

In samenwerking met de Vereenigde Nederlandsche Scheepvaart Maatsch. te 's-Gravenhage, de N.V. v/d. Eb en Dresselhuis' Scheepv. Maatsch. te Rotterdam, den Koninkl. Holl. Lloyd te Amsterdam en met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Stoomvaart Maatsch. te Rotterdam, naar **West- en Zuid-Afrika**.

Ruime Loodsen, Spoorwegaansluiting. Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden desverlangd geregeld toegezonden. De Stoomschepen vervoeren een beperkt aantal passagiers.

GEREGELDE STOOMVAART LIJNEN

Lancashire & Yorkshire Railway

AMSTERDAM - GOOLE.

Stoomvaart Maatschappij „Noordzee”

AMSTERDAM - LONDEN.

S.S. „BOEKELO” en S.S. „HENGELO”.

Agenten: **GEBROEDERS SCHEUER.**

Onze afdeling ASSURANTIE belast zich met het sluiten van alle soorten verzekeringen tegen scherp concurrerende premien.

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD
AMSTERDAM**

**PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN**

NAAR

**ZUID-AMERIKA
CUBA EN MEXICO**

EN

NOORD-AMERIKA

STORK

AFD. DRIJFWERK

SPANROLAANDRIJVINGEN

Voordeelen:

- Geen slijp — Geen inkorten van riemen
- Geringste belasting van assen, riemen en lagere
- Automatisch gespannen riemen
- Wegvallen van tusschentransmissies

Uit voorraad leverbaar

MACHINEFABR. HENGELO 749

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

**Gebroeders Merens
HAARLEM**

**FABRIKANTEN VAN
TECHNISCHE
CAOUTCHOUC,
ASBEST-
EN EBONIET-
ARTIKELEN**

Telefoon 103

Telegr. adr: Gombfabriek, Haarlem

N.V. GIPS' HOUTHANDEL, DORDRECHT.
DWARSLIGGERS EN PALEN VOOR ELECTRISCHE GELEIDINGEN.

N.V. GIPS' HOUTBEREIDING, DORDRECHT.
HOUTBEREIDING VOLGENS DIVERSE SYSTEMEN — OPSLAG VAN HOUT
OP HARE TERREINEN AAN HET MALLEGAT, TE DORDRECHT.

CREOSOOT EXPORT-MAATSCHAPPIJ, DORDRECHT.
EXPORT VAN TEEROLIE VOOR HOUTBEREIDING.